



T.C.  
SAYIŞTAY BAŞKANLIĞI

# BAĞ-KENT SAĞLIK EĞİTİM KÜLTÜR SANAT SOSYAL HİZMET TURİZM İNŞAAT GIDA TARIM PETROL TİCARET VE SANAYİ LİMİTED ŞİRKETİ

**2023 YILI**  
SAYIŞTAY DENETİM RAPORU

**Kasım 2024**



Tel : 90 (312) 295 30 00  
Fax : 90 (312) 295 48 00



[www.sayistay.gov.tr](http://www.sayistay.gov.tr)  
[sayistay@sayistay.gov.tr](mailto:sayistay@sayistay.gov.tr)



İnönü Bulvarı No: 45  
06520 Balgat-Çankaya/ANKARA



## İÇİNDEKİLER

1.	KAMU İDARESİ HAKKINDA BİLGİ.....	1
2.	KAMU İDARESİNİN SORUMLULUĞU.....	7
3.	SAYIŞTAYIN SORUMLULUĞU .....	7
4.	DENETİMİN DAYANAĞI, AMACI, YÖNTEMİ VE KAPSAMI.....	7
5.	İÇ KONTROL SİSTEMİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ .....	8
6.	DENETİM GÖRÜŞÜ.....	9
7.	DENETİM BULGULARI.....	10



## TABLolar LİSTESİ

Tablo 1: Şirket Bilgileri.....	1
Tablo 2: Şirket Personel Durumu.....	4
Tablo 3: Şirket Borç, Gelir ve Gider Rakamları .....	5
Tablo 4: 153 Ticari Mallar Hesabına Yapılan İlk Madde ve Malzeme Kayıtları .....	11
Tablo 5: Şirkete Ayni Sermaye Olarak Konulan Taşınmazlar.....	14
Tablo 6: Sermaye Artırımına Konu Taşınmazlara İlişkin Yevmiye Kaydı .....	17
Tablo 7: Taksitlendirilen Prim ve İdari Para Cezası Borçları .....	19
Tablo 8: Şirket Tarafından Karşılana n Belediye ye Ait Giderler.....	26
Tablo 9: Personele İş ve Geçici Görev Yollu ğu Avansı Olarak Ödenen Tutarlar .....	29
Tablo 10: Şirket Personel Sayıları.....	37
Tablo 11: Şirket Personel Giderleri.....	37
Tablo 12: Şirket Vergi ve SGK Prim Borçları .....	41



## KISALTMALAR

<b>AŞ</b>	Anonim Şirket
<b>BOBİ FRS</b>	Büyük ve Orta Boy İşletmeler İçin Finansal Raporlama Standardı
<b>KDV</b>	Katma Değer Vergisi
<b>Ltd. Şti.</b>	Limited Şirket
<b>TFRS</b>	Türkiye Finansal Raporlama Standartları
<b>TL</b>	Türk Lirası





## BULGU LİSTESİ

### A. Denetim Görüşünün Dayanağı Bulgular

1. İlk Madde ve Malzeme Niteliğindeki Malların Ticari Mallar Hesabına Kaydedilmesi, Hesapta Kayıtlı İlk Madde ve Malzemelerden Kullanılanların Çıkışlarının Tek Seferde ve Sene Sonlarında Yapılması
2. Şirkete Ait Tesis ve İşletmelerde Stok Takibinin Yapılmaması
3. Şirkete Ayni Sermaye Olarak Konulan Taşınmazların; Mülkiyetinin Tapu Sicilinde Şirket Adına Tescil Edilmemesi, Şirket Tarafından Kullanılmaması ve Haklar Hesabında Takip Edilmesi
4. Taksitlendirilmiş Sigorta Prim Borçlarının Ödenecek Sosyal Güvenlik Kesintileri Hesabında İzlenmesi, Tecil Faizlerinin ve İşlemiş Gecikme Zamlarının Muhasebe Kayıtlarına Alınarak Mali Tablolarda Gösterilmemesi
5. Yıl Sonu Stok ve Taşınır Sayımlarının Yapılmaması, Envanterin Çıkarılarak Envanter Defterine Kaydedilmemesi, Amortisman Tabi İktisadi Kıymetlerin Amortismanlarının Ayrılmaması

### B. Diğer Bulgular

1. Mal ve Hizmet Alımlarında Kamu İhale Kanunu Hükümlerinin Uygulanmaması
2. Belediyeye Ait Bazı Harcamaların Şirket Adına Fatura Düzenlenerek Şirket Tarafından Ödenmesi
3. Personele Kredi Mahiyetinde Avans Kullandırılması, İş ve Geçici Görev Yolluğu Avanslarının Takibinin Yapılmaması, Avans Ödemelerinin Tamamının Muhasebe Kayıtlarına Alınmaması
4. Şirket Personel Giderlerinin Yıllar İtibarıyla Yüksek Meblağlara Ulaşması, Yeni İşe Alınan Personelin Doğrudan Hizmet Alım Sözleşmesi Kapsamına Alınmadan İdarede Personel Çalıştırılmasına Dayalı Hizmetlerde Çalıştırılması
5. Şirketin Yüksek Tutarda Sosyal Güvenlik Prim ve Vergi Borcunun Bulunması

## 1. KAMU İDARESİ HAKKINDA BİLGİ

### 1.1. Mevzuat ve Görevler

Bağ-Kent Sağlık Eğitim Kültür Sanat Sosyal Hizmet Turizm İnşaat Gıda Tarım Petrol Ticaret ve Sanayi Ltd. Şti. 24.12.1992 tarihinde İzmir ili Foça ilçesi Bağarası Belde Belediyesi tarafından 6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu'na göre kurulmuştur. 5747 Sayılı Büyükşehir Belediyesi Sınırları İçerisinde İlçe Kurulması ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun ile belde belediyelerinin ilçe belediyeleri ile birleştirilmesi sonucunda Foça Belediyesine devir olmuştur. 17.12.2009 tarihli Genel Kurul kararı ile yeniden yapılandırılarak Foça Belediyesine bağlı olarak faaliyetine başlamıştır.

Şirkete ilişkin bilgiler aşağıdaki tabloda sunulmaktadır:

**Tablo 1: Şirket Bilgileri**

<b>Ticaret Unvanı</b>	Bağ-Kent Sağlık Eğitim Kültür Sanat Sosyal Hizmet Turizm İnşaat Gıda Tarım Petrol Ticaret ve Sanayi Ltd. Ş
<b>Vergi Numarası/ Ticaret Sicil Numarası</b>	9240029495/147
<b>Merkezine İlişkin İletişim Bilgileri</b>	Fevzi Çakmak Mahallesi Ali Stair Cad. No:12 Foça/İZMİR
<b>Kurumsal KEP Adresi</b>	bag-kent@hs01.kep.tr

Şirket; belediyeye personel temini ile birlikte 3 adet plaj ve kafeterya işletmesi, 1 adet çadır-karavan kamp işletmesi, 1 adet esnaf lokantası, 1 adet mini market işletmesi ile iştigal etmektedir.

Şirket esas sözleşmesinde belirtilen faaliyet alanları ve konuları arasında;

- Özel eğitim-öğretim ağırlıklı kurslar düzenlemek, dersane ve kreş açmak ve işletmek,
- Her türlü Türk ve batı müziği ile saz ve enstrümanlarının eğitim ve kurs çalışmalarını yapmak, koro ve gruplar oluşturmak, bunlara yetkin eğiticiler sağlamak, konserler vermek,
- Her türlü spor branşlarında bireysel ve ekip çalışmaları ile eğitim faaliyetlerinde bulunmak ve yetkin antrenörler temin etmek,
- Her türlü tiyatro, folklor ve dans eğitimi ile kurs çalışmalarını yapmak, bunlara yetkin eğiticiler sağlamak,

- Özel, tüzel, kamu kurum ve kuruluşlarının eğitim konularındaki eğitmen ihtiyaçlarını karşılamak,

- Günlük ve aralıklı gazete ve dergilerle kitaplar yayınlamak, kurslar, konserler, festivaller, sergiler düzenlemek, kültür ve sanat galeri ve merkezleri, müzeler, tiyatro, sinema, konservatuarlar açmak, matbaalar kurmak ve işletmek, el sanatları ile ilgili her türlü çalışmalarını yapmak,

- Film ve fotoğrafçılık hizmetleri vermek ve eleman sağlamak, malzemelerinin alım satımını yapmak,

- Halka ucuz hizmet için kafeler, lokaller, içkili ve içkisiz lokantalar, dinlenme tesisleri, her türlü sosyal etkinlikler için sosyal tesisler ve işletmek,

- Her türlü temizlik ve haşere ilaçlamalarına ait makine ve teçhizat almak, her türlü temizlik maddesi, malzemesi araç ve gereçlerinin alım satımını ve imalatını yapmak,

- Turizm sektörünün gerektirdiği her türlü tasarruf ve faaliyetlerde bulunmak, otel, motel, tatil köyü, kamping, içkili içkisiz eğlence yerleri işletmek,

- Kamu kurum ve kuruluşları ile özel ve tüzel kişilerin açmış oldukları inşaat ve taahhüt işleri ile ilgili ihalelere katılmak, sözleşmeye konu işleri yerine getirmek, tamamını ya da bir kısmını diğer kişi ve kuruluşlara yaptırmak, asfalt ve beton santralleri kurmak, bunlara ait malzeme alım satımını yapmak,

- Her türlü gıda maddeleri, alkollü alkolsüz içecekler ile tütün ürünlerinin toptan ve perakende alım satımını yapmak

yer almaktadır.

Şirket özel hukuka tabi olarak kurulmuş olup, faaliyetlerini temelde Türk Ticaret Kanunu ve Borçlar Kanunu hükümlerine uygun olarak gerçekleştirmektedir. Ayrıca, mal ve hizmet alımlarında Kamu İhale Kanunu ile Kamu İhale Sözleşmeleri Kanunu hükümlerine de tabidir. Şirketin faaliyetlerini yürütürken tabi olduğu temel yasal mevzuat aşağıdaki şekildedir:

- 6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu,

- 6098 sayılı Türk Borçlar Kanunu,

- 4857 sayılı İş Kanunu,

- 6331 sayılı İş Sağlığı ve Güvenliği Kanunu,
- 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu,
- 5520 sayılı Kurumlar Vergisi Kanunu,
- 488 sayılı Damga Vergisi Kanunu,
- 213 sayılı Vergi Usul Kanunu,
- 3065 sayılı Katma Değer Vergisi Kanunu,
- 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanun,
- 193 sayılı Gelir Vergisi Kanunu,
- 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu,
- 4735 sayılı Kamu İhale Sözleşmeleri Kanunu,
- 5216 sayılı Büyükşehir Belediye Kanunu,
- 5393 sayılı Belediye Kanunu.

Bununla birlikte Şirket anılan kanunlar uyarınca çıkarılan ikincil mevzuata da tabidir.

## **1.2. Teşkilat Yapısı ve İnsan Kaynakları**

Şirket, 6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu hükümleri doğrultusunda kurulmuş bir limited şirkettir. Limited şirketler, Kanun'un 573'üncü maddesi gereği bir veya daha çok gerçek veya tüzel kişi tarafından bir ticaret unvanı altında kurulan, esas sermayesi belirli ve bu sermayesi de esas sermaye paylarının toplamından oluşan şirketlerdir. Ortaklar, şirket borçlarından sorumlu olmayıp, sadece taahhüt ettikleri esas sermaye paylarını ödemekle ve şirket sözleşmesinde öngörülen ek ödeme ve yan edim yükümlülüklerini yerine getirmekle yükümlüdürler. Limited şirketler, kanunen yasak olmayan her türlü ekonomik amaç ve konu için kurulabilmektedir. Limited şirketler tek ortaklı olarak kurulabileceği gibi şirket ortakları gerçek ya da tüzel kişi de olabilmektedir. Limite şirketin organları ise; karar organı olan genel kurul ve yönetim ve temsil organı olan müdürlerden/müdürler kurulundan oluşmaktadır.

Bağ-Kent Sağlık Eğitim Kültür Sanat Sosyal Hizmet Turizm İnşaat Gıda Tarım Petrol Ticaret ve Sanayi Ltd. Şti. kurumsal bir organizasyon yapısına sahip olmayıp şirket tek bir

müdür tarafından ve münferiden temsil ve ilzam edilmektedir. Yıllar itibarıyla şirket personel durumu aşağıdaki tabloda gösterildiği şekildedir.

**Tablo 2: Şirket Personel Durumu**

Yıl	375 s. KHK Geç. Md. 24'e Göre İşçi Statüsünde Geçişe Esas Sözleşme Kapsamında İş İçin Öngörülen İşçi Sayısı	Doğrudan Hizmet Alım Sözleşmesi Kapsamında İstihdam Edilen İşçi Sayısı	Yönetici Personel Sayısı	Destek Personeli Sayısı		Şirkette İstihdam Edilen Toplam Personel Sayısı
				Şirkete Ait Tesis ve İşletmelerde İstihdam Edilen	Belediye Hizmetlerinde İstihdam Edilen	
2018	86	83	1	10	0	94
2019	86	81	1	10	41	133
2020	86	79	1	10	83	173
2021	86	79	1	10	107	197
2022	86	77	1	15	118	211
2023	86	76	1	17	139	233

31.12.2023 tarihi itibarıyla doğrudan hizmet alım sözleşmesi kapsamında istihdam edilen 76 işçi ve 139 destek personeli ile birlikte 215 personelin Foça Belediyesinde personel çalıştırılmasına dayalı hizmetler kapsamında istihdam edildiği, 1 şirket müdürü ve 17 destek personelinin de şirkete ait tesis ve işletmelerde hizmet vermek üzere istihdam edildiği görülmüştür. Bunun dışında, şirket bünyesinde hizmet alım sözleşmeleriyle kısmi zamanlı olarak spor antrenörü, müzik eğitmeni, spor malzemecisi ve danışman kişiler de istihdam edilmektedir.

### 1.3. Mali Yapı

Şirket sermayesinin tamamı Foça Belediyesine aittir. 27.12.2022 tarihinde yapılan Olağanüstü Genel Kurul Kararı ile şirketin sermayesi 12.750.000 TL'den 58.250.000,00 TL'ye yükseltilmiştir. Artırılan 45.500.000 TL sermayenin tamamının nakden taahhüt edildiği ve tescili izleyen 24 ay içerisinde ödeneceği kararda belirtilmiştir. 31.12.2023 tarihi itibarıyla taahhüt edilen sermayenin 22.079.300 TL'sinin Foça Belediyesi tarafından ödendiği görülmüştür.

Şirketin sermayesinde ortaklığının bulunduğu herhangi bir şirket ya da bağlı ortaklık bulunmamaktadır.

Aşağıdaki tabloda, yıllar itibarıyla şirketin gelir, gider ve borç (vergi ve SGK prim borçları) tutarları yer almaktadır. Şirketin toplam personel sayısının yıllar itibarıyla artması ve özellikle son üç yıllık dönemdeki yüksek enflasyon nedeniyle asgari ücrette yaşanan artışlar personel maaş ve ücretleri ile sosyal güvenlik prim giderlerinin oldukça yüksek rakamlara ulaşmasına neden olmuştur. Şirket son beş yıllık mali tablolarında zarar açıklamış, zarar rakamları da her geçen yıl artmıştır. Zararın en önemli kaynağının yüksek personel giderleri olduğu anlaşılmaktadır. Borç toplamının gelirlere oranının da yıllar itibarıyla arttığı ve 2023 yılı itibarıyla %100'ü aştığı görülmüştür.

**Tablo 3: Şirket Borç, Gelir ve Gider Rakamları**

Yıl	Şirketin Mali Tablolarında Açıklanan Vergi Borcu Toplamı (TL)	Şirketin Mali Tablolarında Açıklanan SGK Borcu Toplamı (TL)	Toplam Borç (TL) (Vergi + SGK)	Şirketin Mali Tablolarında Açıklanan Toplam Geliri (TL)	Şirketin Mali Tablolarında Açıklanan Toplam Gider Tutarı	Diğer Faaliyetler ve Faaliyet Dışı Gelirler Toplamı Net Tutarı (Personel Hizmet Alımı Hakedişlerinden Kaynaklanan Gelirler Dışındaki Net Gelir Toplamı Tutarı)	Mali Tablolarda Açıklanan Dönem Kâû/Zararı	Borç Toplamının Şirket Gelirlerine Oranı (%)
2018	111.211,79	170.606,27	281.818,06	5.426.117,44	5.376.841,76	1.009.141,95	49.275,68	5,19
2019	152.937,02	1.676.079,59	1.829.016,61	9.500.069,59	11.143.902,46	1.812.862,44	-1.643.832,87	19,25
2020	192.543,43	5.376.395,76	5.568.939,19	9.888.608,34	14.471.752,41	1.901.035,45	-4.583.144,07	56,32
2021	165.829,47	10.893.833,89	11.059.663,36	14.051.625,86	21.043.616,35	5.675.696,58	-6.991.990,49	78,71
2022	1.923.599,20	20.180.390,54	22.103.989,74	24.054.817,80	37.483.681,87	9.925.164,85	-13.428.864,07	91,89
2023	7.576.740,45	40.292.290,93	47.869.031,38	41.864.707,93	92.757.528,66	14.328.657,80	-50.892.820,73	114,34

#### 1.4. Muhasebe ve Raporlama Sistemi

6102 sayılı Kanun kapsamında Kanun'a tabi gerçek ve tüzel kişilerin, 213 sayılı Vergi Usul Kanunu'nun defter tutma ve kayıt zamanıyla ilgili hükümleri ile aynı Kanun'un 175 ve mükerrer 257'nci maddelerinde yer alan yetkiye istinaden yapılan düzenlemelere uymak zorunda olduğu belirtilmiştir.

Söz konusu yetkiye istinaden Hazine ve Maliye Bakanlığı tarafından (1) seri no'lu Muhasebe Sistemi Uygulama Genel Tebliği 26.12.1992 tarihinde yayımlanmış ve 01.01.1994 tarihinden itibaren yürürlüğe girmiştir. Şirketin tabi olduğu muhasebe sistemi (1) seri no'lu Muhasebe Sistemi Uygulama Genel Tebliği'nde yer alan Tekdüzen Hesap Planıdır.

Şirket, muhasebe kayıtlarını 213 sayılı Vergi Usul Kanunu ile Muhasebe Sistemi Uygulama Genel Tebliği ilkelerine uygun şekilde ve 7/A seçeneğine göre tutmaktadır. 7/A seçeneğinde, giderler yapıldıkları anda ilgili defter-i kebir hesaplarına fonksiyon esasına göre kaydedilirken, söz konusu giderler aynı zamanda yardımcı defterlerde hem çeşit esasına hem de ilgili gider yerlerine göre izlenir.

Şirket muhasebe iş ve işlemleri 08.10.2019 tarihinde yapılan sözleşme doğrultusunda İNOVA Serbest Muhasebeci Mali Müşavirlik Ltd. Şti. tarafından yürütülmektedir.

Limited şirketin finansal tabloları hakkındaki hükümlere 6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu'nda yer verilmiştir.

Kanun'un 625'inci maddesine göre müdürler, kanunların ve şirket sözleşmesinin genel kurula görev ve yetki vermediği bütün konularda görevli ve yetkilidirler. Bu kapsamda şirket finansal tablolarının, yıllık faaliyet raporunun ve gerekli olduğu takdirde topluluk finansal tablolarının düzenlenmesi müdürlerin görevidir. Topluluk yıl sonu finansal tabloları ile yıllık faaliyet raporunun, yıl sonu finansal tablolarının onaylanması, kâr payı hakkında karar verilmesi, kazanç paylarının belirlenmesi ise Kanun'un 616'ncı maddesi uyarınca genel kurulun yetkilerindedir.

6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu'nun 397'nci maddesinin dördüncü fıkrası uyarınca bağımsız denetime tabi olacak şirketleri belirleme yetkisi Cumhurbaşkanına ait olup, bağımsız denetime tabi olacak şirketlere ilişkin ölçütler ise 30.11.2022 tarihli 2022/6434 sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararı'nda belirlenmiştir. Bağ-Kent Sağ. Eğt. Kültür Sanat Sos. Hiz. Turz. İnş. Gıda Tarım Petrol Tic. ve San. Ltd. Şti. 2022/6434 sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararı'nın 3'üncü maddesinde belirlenen kriterler çerçevesinde değerlendirildiğinde bağımsız denetime tabi değildir.

Kamu Gözetimi, Muhasebe ve Denetim Standartları Kurumu tarafından alınan ve 19.09.2018 tarihli ve 30540 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan Kurul Kararında, bağımsız denetime tabi olmayan işletmelerin münferit ve/veya konsolide finansal tablolarının hazırlanmasında isteğe bağlı olarak Türkiye Finansal Raporlama Standartlarını (TFRS) ya da Büyük ve Orta Boy İşletmeler İçin Finansal Raporlama Standardını (BOBİ FRS) uygulayabileceklerine karar verilmiştir. Bağ-Kent Sağ. Eğt. Kültür Sanat Sos. Hiz. Turz. İnş. Gıda Tarım Petrol Tic. ve San. Ltd. Şti. tarafından TFRS kapsamında finansal tablo hazırlanmamaktadır.

Kamu İdaresi Hesaplarının Sayıştaya Verilmesi ve Muhasebe Birimleri ile Muhasebe Yetkililerinin Bildirilmesi Hakkında Usul ve Esaslar'ın 5'inci maddesi gereğince hesap dönemi

sonunda Sayıştay Başkanlığına gönderilmesi gereken defter, tablo ve belgelerden aşağıda yer alanlar denetime sunulmuştur:

- Birleştirilmiş veriler defteri
- Geçici ve kesin mizan
- Bilanço
- Gelir tablosu

Denetim görüşü, Şirketin tabi olduğu geçerli finansal raporlama çerçevesi kapsamındaki temel mali tabloları olan bilanço ve gelir tablosuna verilmiştir.

## **2. KAMU İDARESİNİN SORUMLULUĞU**

Denetlenen kamu idaresinin yönetimi, tabi olduğu muhasebe standart ve ilkelerine uygun olarak hazırlanmış olan mali rapor ve tabloların doğru ve güvenilir bilgi içerecek şekilde zamanında Sayıştaya sunulmasından, bir bütün olarak sunulan bu mali tabloların kamu idaresinin faaliyet ve işlemlerinin sonucunu tüm önemli yönleriyle doğru ve güvenilir olarak yansıtmasından ve ister hata isterse yolsuzluktan kaynaklansın bu mali rapor ve tabloların önemli hata veya yanlış beyanlar içermemesinden; kamu idaresinin gelir, gider ve malları ile bunlara ilişkin hesap ve işlemlerinin kanunlara ve diğer hukuki düzenlemelere uygunluğundan; mali yönetim ve iç kontrol sistemlerinin amacına uygun olarak oluşturulmasından, etkin olarak işletilmesinden ve izlenmesinden, mali tabloların dayanağını oluşturan bilgi ve belgelerin denetime hazır hale getirilmesinden ve sunulmasından sorumludur.

## **3. SAYIŞTAYIN SORUMLULUĞU**

Sayıştay, denetimlerinin sonucunda hazırladığı raporlarla denetlenen kamu idarelerinin mali yönetim ve iç kontrol sistemlerini değerlendirmek, mali rapor ve tablolarının güvenilirliğine ve doğruluğuna ilişkin görüş bildirmek, gelir, gider ve malları ile bunlara ilişkin hesap ve işlemlerinin kanunlara ve diğer hukuki düzenlemelere uygunluğunu tespit etmekle sorumludur.

## **4. DENETİMİN DAYANAĞI, AMACI, YÖNTEMİ VE KAPSAMI**

Denetimlerin dayanağı; 6085 sayılı Sayıştay Kanunu, uluslararası denetim standartları, Sayıştay ikincil mevzuatı ve denetim rehberleridir.

Denetimler, kamu idaresinin hesap ve işlemlerinin kanunlara ve diğer hukuki düzenlemelere uygunluğunu tespit etmek ve mali rapor ve tablolarının kamu idaresinin tüm



faaliyet ve işlemlerinin sonucunu doğru ve güvenilir olarak yansıttığına ilişkin makul güvence elde etmek ve mali yönetim ve iç kontrol sistemlerini değerlendirmek amacıyla yürütülmüştür.

Kamu idaresinin mali rapor ve tabloları ile bunları oluşturan hesap ve işlemlerinin doğruluğu, güvenilirliği ve uygunluğuna ilişkin denetim kanıtı elde etmek üzere yürütülen denetimler; uygun denetim prosedürleri ve tekniklerinin uygulanması ile risk değerlendirmesi yöntemiyle gerçekleştirilmiştir. Risk değerlendirmesi sırasında, uygulanacak denetim prosedürlerinin tasarlanmasına esas olmak üzere, mali tabloların üretildiği mali yönetim ve iç kontrol sistemleri de değerlendirilmiştir.

Denetimin kapsamını, kamu idaresinin mali rapor ve tabloları ile gelir, gider ve mallarına ilişkin tüm mali faaliyet, karar ve işlemleri ve bunlara ilişkin kayıt, defter, bilgi, belge ve verileri (elektronik olanlar dâhil) ile mali yönetim ve iç kontrol sistemleri oluşturmaktadır.

Bu hususlarla ilgili denetim sonucunda denetim görüşü oluşturmak üzere yeterli ve uygun denetim kanıtı elde edilmiştir.

## 5. İÇ KONTROL SİSTEMİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ

İç kontrol sistemi, şirket yönetimi ile diğer ilgili personel tarafından işletmenin amaçlarına ulaştığına, faaliyet ve işlemlerin etkin olarak gerçekleştirildiğine, kanun ve diğer yasal düzenlemelere uyulduğuna dair makul bir güvence sağlamak üzere tasarlanan ve uygulanan bir sistemdir. Bu amaçla, iç kontrol sistemi söz konusu hedeflerin gerçekleştirilmesi açısından tehdit oluşturan faaliyet risklerinin de ortaya konulmasını sağlayacak şekilde tasarlanır ve uygulanır.

COSO (Committee of Sponsored Organisation of Treadway Commission) modeli, iç kontrol sistemini birbiriyle ilgili 5 bileşenden oluşan bir sistem olarak tanımlanmaktadır. Bu kapsamda şirketlerde iç kontrol sistemi;

- a) kontrol çevresini,
  - b) işletmenin risk değerlendirme sürecini,
  - c) finansal raporlama ve iletişim ile ilgili faaliyet süreçlerini de içeren bilgi sistemlerini,
  - ç) kontrol işlemlerini,
  - d) kontrollerin gözetimini
- içerir.

İç kontrol sisteminin tasarımının değerlendirilmesi, iç kontrolün önemli yanlışlıkları önleme, ortaya çıkarma ve düzeltme kapasitesine sahip olup olmadığını belirlemeye yöneliktir.

Şirketlerde kontrol ortamı, işletmenin yönetim fonksiyonu ile iç kontrol sistemi ve bunun önemine ilişkin işletme yönetiminin ve yönetimden sorumlu kişilerin tutum, davranış ve anlayışlarını kapsar. Kontrol ortamı, işletme çalışanlarının iç kontrol sistemiyle ilgili düşüncelerini etkileyerek, iç kontrol sisteminin etkin, disiplinli bir yapıda oluşmasını sağlar.

Şirketlerde kontrol faaliyetlerinin gözetimi, kontrollerin tasarım ve işleyişinin zamanında değerlendirilmesi ve şartlara bağlı olarak değişiklikler için önemli düzeltici önlemlerin alınmasını da içeren, iç kontrol sisteminin etkinliğini değerlendiren bir süreçtir.

Şirket organizasyon yapısı içerisinde görev, yetki ve sorumluluklar ile yetki devirleri ve sınırları konusunda belirsizlikler bulunmaktadır. İdare tarafından yetki devirleri yapılmamıştır.

İdarede "Kamu Görevlileri Etik Davranış İlkeleri" ile ilgili eğitim ve bilgilendirme çalışmaları İdarenin Şirket olması nedeniyle zorunlu değildir.

Personelin işe alınması, yer değiştirmesi, görevde yükselmesi, yeterlilik-performans değerlendirmesi ile disiplin hükümlerine yönelik insan kaynakları politikası belirlenmemiştir.

Stratejik plan, Türk Ticaret Kanunu hükümleri ile zorunlu tutulmadığından hazırlanmamıştır.

İdare performans programı Şirketlerde bulunmamaktadır. Şirket iç kontrol risklerinin tanımlanmasıyla ilgili çalışmalar yapılmamıştır.

Risklerin değerlendirilmesine yönelik çalışmalar yapılmamıştır. İdare tarafından yetkileri belirlemek amacıyla iş akış süreçleri hazırlanmış değildir. İdarece belirlenen risklerin kabul edilebilir düzeye indirilmesine yönelik kontrol faaliyetleri ve sorumluları belirlenmemiştir.

İdare faaliyet raporu hazırlanması zorunlu değildir.

Şirkette iç denetim birimi kurulmamıştır.

## 6. DENETİM GÖRÜŞÜ

Bağ-Kent Sağ. Eğt. Kültür Sanat Sos. Hiz. Turz. İnş. Gıda Tarım Pet. Tic. Ltd. Şti. 2024 yılına ilişkin yukarıda belirtilen ve kamu idaresi tarafından sunulan geçerli finansal raporlama çerçevesi kapsamındaki mali rapor ve tablolarının, "Denetim Görüşünün Dayanağı Bulgular"

bölümünde belirtilen hesap alanları hariç tüm önemli yönleriyle doğru ve güvenilir bilgi içerdiği kanaatine varılmıştır.

## 7. DENETİM BULGULARI

Raporda yer alan bulgular, denetimler sonucunda tespit edilen hususlara kamu idaresi tarafından verilen cevapların değerlendirilmesi suretiyle düzenlenmiştir.

### A. DENETİM GÖRÜŞÜNÜN DAYANAĞI BULGULAR

Bu bölümde, mali rapor ve tablolara verilen görüş ile ilgili olan bulgular yer almaktadır.

#### **BULGU 1: İlk Madde ve Malzeme Niteliğindeki Malların Ticari Mallar Hesabına Kaydedilmesi, Hesapta Kayıtlı İlk Madde ve Malzemelerden Kullanılanların Çıkışlarının Tek Seferde ve Sene Sonlarında Yapılması**

Şirketin kafeterya ve restoran gibi sosyal tesis işletmelerinde yemek hazırlanmasında kullanılmak üzere satın alınan et, un, şeker, pirinç, salça, sos, patates, yağ vs. gibi gıda malları ve malzemelerinin 150 İlk Madde ve Malzeme Hesabı yerine 153 Ticari Mallar Hesabına kaydedilip bu hesapta izlendiği, hesapta kayıtlı ilk madde ve malzeme niteliğindeki mallardan kullanılanların çıkışlarının tek seferde ve sene sonlarında yapılan muhasebe kayıtlarıyla gerçekleştirildiği görülmüştür.

Konu ile ilgili olarak 1 sıra no'lu Muhasebe Sistemi Uygulama Genel Tebliği'nin C - Hesap Planı Açıklamaları bölümünde 15 Stoklar Hesap Grubunun altında yer alan 150 İlk Madde ve Malzeme Hesabı "*Üretimde veya diğer faaliyetlerde kullanılmak üzere işletmede bulundurulanan hammadde, yardımcı madde, işletme malzemesi, ambalaj malzemesi ve diğer malzemelerin izlendiği hesaptır.*" şeklinde tanımlanmış, hesabın işleyişine ilişkin olarak da "*Satın alındıkları ya da üretildikleri maliyet bedelleri ile bu hesabın borcuna, üretime verildiğinde, tüketildiğinde, satıldığında veya devredildiğinde ise hesabın alacağına kaydedilir.*" denilmiştir.

Tebliğ'de düzenlendiği üzere üretimde veya diğer faaliyetlerde kullanılmak üzere işletmede bulundurulanan hammadde, yardımcı madde, işletme malzemesi, ambalaj malzemesi

ve diğer malzemelerin satın alındığı ya da üretildiği maliyet bedelleri ile 150 İlk Madde ve Malzeme Hesabının borcuna, söz konusu mal ve malzemelerin üretime verilmesi, tüketilmesi, satılması veya devredilmesi durumlarında ise hesabın alacağına kaydedilmesi gerekmektedir.

Şirketin 31.12.2023 tarihli mizanı incelendiğinde; kafeterya ve restoran gibi sosyal tesis işletmelerinde yemek hazırlanmasında kullanılmak üzere satın alınan et, un, şeker, pirinç, salça, sos gibi gıda malları ve malzemelerinin yıl içerisinde 153 Ticari Mallar Hesabının borcuna yapılan muhtelif yevmiye kayıtlarıyla muhasebe hesaplarına alındığı, kayıtlı hammadde ve malzemelerden kullanılanların çıkışlarının hesabın alacağına sene sonlarında ve tek seferde yapılan yevmiye kayıtlarıyla gerçekleştirildiği görülmüştür.

**Tablo 4: 153 Ticari Mallar Hesabına Yapılan İlk Madde ve Malzeme Kayıtları**

Hesap Kodu	Hesap Adı	Borç Kaydı Yapılan Yevmiye Sayısı	Borç Toplamı	Alacak Kaydı Yapılan Yevmiye Sayısı	Alacak Toplamı	Borç Bakiyesi
153.03.001	Sosyal Tesis Gıda	569	6.806.255,24	1	6.505.678,33	300.576,91
153.04.001	Karakum Gıda	1	219.892,22	1	219.892,22	0,00
153.05.001	Lokanta Gıda	7	151.036,00	1	151.036,00	0,00

Yukarıdaki tabloda, 2023 yılında ilk madde ve malzeme alımlarına ilişkin 153 Ticari Mallar Hesabına yapılan yevmiye kayıt sayısı ile yevmiye kayıtlarının borç-alacak toplamları ve hesap borç bakiyeleri yer almakta olup hesabın borç ve alacağına kayıtlı tutarlar ile borç bakiyesinin bir kısmının 150 İlk Madde ve Malzeme Hesabıyla ilgili olduğu görülmektedir. Dolayısıyla Şirketin 31.12.2023 tarihli mizanındaki 153 Ticari Mallar Hesabının borç ve alacağına kayıtlı tutarlar ile borç bakiyesinin olması gereken gerçek durumu yansıtmadığı değerlendirilmektedir.

Şirket tarafından, bundan sonraki süreçte muhasebe kayıtlarının mevzuata uygun şekilde yapılmasına özen gösterileceği ifade edilmiştir.

Uygulamanın, 1 sıra no'lu Muhasebe Sistemi Uygulama Genel Tebliği'nin ilgili düzenlemelerine uygun olmadığı değerlendirilmektedir. Bu kapsamda üretimde ya da başka faaliyetlerde kullanılmak üzere satın alınan hammadde, yardımcı madde, işletme ve ambalaj malzemeleri ile diğer malzemeler, satın alındığı ya da üretildiği maliyet bedelleri ile 150 İlk Madde ve Malzeme Hesabının borcuna kaydedilerek bu hesapta takip edilmeli, hesapta kayıtlı

hammadde, mal ve malzemelerden üretime verilen, tüketilen, satılan ya da devredilenlerin çıkışları ise işlemin gerçekleşmesini müteakip hesabın alacağına yapılacak kayıtlarla sene sonu beklenmeksizin yapılmalıdır.

## **BULGU 2: Şirkete Ait Tesis ve İşletmelerde Stok Takibinin Yapılmaması**

Şirkete ait sosyal tesis ve kafeteryalardaki otomasyon uygulaması üzerinden 153 Ticari Mallar Hesabında kayıtlı hammadde, mal ve malzemelere ilişkin stok takibinin yapıl(a)madığı görülmüştür.

İşletmelerde satışı yapılan ürünler tedarikçilerden satın alınarak yeniden satılabilmekte ya da satın alınan hammadde ve malzemelerden yeni ürün üretilerek meydana getirilen bu yeni ürünler satışa sunulabilmektedir. Stokların güncel olarak takip edilebilmesi için satın alınan hammadde, mal ve malzemeler ile satışı yapılan malların ya da kullanıma ve üretime verilen hammadde, mal ve malzemelerin giriş ve çıkışlarının eksiksiz ve düzenli olarak yapılması gerekmektedir. Ürün stok takibi işletmelerdeki üretim ve hizmet sunumunun sürekliliği açısından son derece önem arz etmektedir. Üretim için işletmenin depolarında yeterli hammadde ve yarı mamul stok bulundurulmaması ürün satışı ve tesliminde aksaklıklar yaşanmasına, satışı az olan ürünlerin gereğinden fazla stoklanması maliyetlerin artmasına sebep olabilmekte, stok takibinin yapılmaması hammadde, mal ve malzeme kayıp ve kaçaklarının artmasına yol açabilmektedir.

Uygulamada şirket sosyal tesis işletmelerinde yemek hazırlanması ve sunumunda kullanılmak üzere satın alınan hammadde, mal ve malzemeler ile nihai olarak satılmak üzere satın alınan ürünlerin (alkollü, alkolsüz içecek vb.) kullanılan otomasyon programına girişlerinin yapılmaması dolayısıyla 153 Ticari Mallar Hesabında kayıtlı ilk madde-malzeme ve ticari mal stoklarının takibinin yapılamadığı ifade edilmiştir. İlk madde-malzeme ve ticari mal stoklarından tüketilen, üretimde kullanılan ve satılanların miktarının periyodik olarak muhasebeye bildirilemediği, bu nedenle bunların 153 Ticari Mallar Hesabından çıkışlarının sene sonlarında yapılan muhasebe kayıtlarıyla gerçekleştirildiği görülmüştür.

Şirket tarafından bulguda tespit edilen hususlara ilişkin olarak, alınan hammadde, mal ve malzemelerin giriş ve çıkışlarının otomasyon uygulaması üzerinden takibinin sağlanacağı ifade edilmiştir.

Stok takibi için satışı yapılan ya da işletmede üretilen ürünlerin girdisini oluşturan hammadde, mal ve malzemelerin miktarının otomasyon programına öncelikle girişinin

yapılması, satılan, tüketilen, üretime ya da kullanıma verilen her hammadde, mal ve malzemenin de periyodik (günlük, haftalık vb.) olarak otomasyon programında kayıtlı stoklardan düşülmesi ve muhasebeye bildirilmesi gerekmektedir. Böylelikle tesis ve işletmelerdeki kalan stok miktarları periyodik olarak takip edilip yeni satın almalar ona göre yapılabilecek, fiili stok miktarları ile muhasebede kayıtlı stoklar arasında olması gereken denklik sürekli şekilde sağlanabilecek, istenmeyen kayıp ve kaçakların önüne geçilebilecektir.

### **BULGU 3: Şirkete Ayni Sermaye Olarak Konulan Taşınmazların; Mülkiyetinin Tapu Sicilinde Şirket Adına Tescil Edilmemesi, Şirket Tarafından Kullanılmaması ve Haklar Hesabında Takip Edilmesi**

A) Mülkiyeti belediyeye ait olup şirkete ayni sermaye olarak konulması kararı alınan taşınmaz mallar için tapu siciline şerh verilmediği, mülkiyetin geçişinin tapu siciline tescil ile tamamlanmadığı, taşınmazların şirket tarafından kullanılmadığı, belediye tarafından üçüncü kişilere kiraya verildiği görülmüştür.

6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu'nun "*C) Şirket sözleşmesi – II. İçerik – 3. Ayni sermaye, ayni devralmalar ve özel menfaatler*" başlıklı 578'inci maddesinde, limited şirketlere ilişkin olarak "*ayni sermaye, ayınların veya işletmelerin devralınması ve özel menfaatler hakkında anonim şirketlere ilişkin hükümlerin uygulanacağı*" belirtilmiş olup, anonim şirketlere ilişkin "*B) Kuruluş – VI. Ayni sermaye – 1. Ayni sermaye konulabilecek malvarlığı unsurları*" başlıklı 342'nci maddesinde ise "*üzerlerinde sınırlı ayni bir hak, haciz ve tedbir bulunmayan, nakden değerlendirilebilen ve devrolunabilen, fikrî mülkiyet hakları ile sanal ortamlar da dâhil malvarlığı unsurlarının ayni sermaye olarak konulabileceği*" ifade edilmiştir.

Kanun'un "*D) Sermaye koyma borcu – II. Hükümü – 1. Genel olarak*" başlıklı 128'inci maddesinde "*şirket sözleşmesinde veya esas sözleşmede bilirkişi tarafından belirlenen değerleriyle yer alan taşınmazların tapuya şerh verildiği ... takdirde ayni sermaye kabul olunacağı, taşınmaz mülkiyetinin veya diğer ayni bir hakkın sermaye olarak konulması hâlinde, şirketin bunlar üzerinde tasarruf edebilmesi için tapu siciline tescilin gerekli olduğu, mülkiyet ve diğer ayni hakların tapu siciline tescili istemi ile diğer sicillere yapılacak tescillerle ilgili bildirimlerin ticaret sicili müdürü tarafından ilgili sicile resen ve hemen yapılacağı, şirketin tek taraflı istemde bulunma hakkının saklı olduğu, şirketin, ortakların sermaye koyma borcunu yerine getirmesini isteyebileceği ve dava edebileceği gibi yerine getirmede gecikme sebebiyle uğradığı zararın tazminini de isteyebileceği*" hükme bağlanmıştır.

Türk Ticaret Kanunu'nun yukarıdaki düzenlemeleri gereği; limited şirketlerde aynı sermaye ile ilgili hususlarda anonim şirketlere ilişkin hükümler uygulanacak olup üzerinde sınırlı aynı bir hak, haciz ve tedbir bulunmayan, nakden değerlendirilebilen ve devrolunabilen fikrî mülkiyet hakları ile sanal ortamlar da dâhil malvarlığı unsurları anonim şirketler gibi limited şirketlere de aynı sermaye olarak konulabilecektir. Kanun'un 128'inci maddesi gereği taşınmazların aynı sermaye olarak kabul olunabilmesi tapuya şerh verilmesine bağlı olup şirketin sermaye olarak konulan taşınmazlar üzerindeki tasarruf hakkı ve yetkisi tapu siciline tescili gerektirmektedir. Mülkiyet ve diğer aynı hakların tapu siciline tescili istemi şirket tarafından tek taraflı olarak yapılabilecek olup, şirket, ortakların sermaye koyma borcunu yerine getirmesini isteyip dava edebileceği gibi sermaye koyma borcunun yerine getirilmesindeki gecikme sebebiyle uğradığı zararın tazminini de isteyebilecektir.

Yapılan incelemede; 06.02.2020 tarih ve 43 sayılı belediye meclis kararıyla 1/2 oranındaki hisseleri belediyeye ait aşağıdaki tabloda gösterilen taşınmazların şirkete aynı sermaye olarak konulmasına karar verildiği, Karşıyaka Asliye Ticaret Mahkemesinin 08.11.2021 tarih ve 2021/275 Esas, 2021/618 Karar sayılı kararıyla da bu taşınmazlara bilirkişi tarafından 5.500.000,00 TL değer tespitinde bulunduğu görülmüştür. Sermaye artırımına ilişkin karar 24.12.2021 tarih ve 10480 sayılı Ticaret Sicil Gazetesinde yayımlanmıştır. Ancak; şirkete aynı sermaye olarak konulan bu taşınmazlar hakkında tapuya şerh verilmediği, taşınmazların mülkiyetinin tapu sicilinde şirket adına tescilinin istenmediği, tescil yapılmaması nedeniyle taşınmazlar üzerinde şirketin herhangi bir tasarruf hakkı ve yetkisinin bulunmadığı, bu nedenle taşınmazların şirket tarafından kullanılmadığı, belediye tarafından üçüncü kişilere kiraya verildiği anlaşılmıştır.

**Tablo 5: Şirkete Aynı Sermaye Olarak Konulan Taşınmazlar**

Sıra No	Taşınmazın Cinsi	Ada / Pafta No	M <sup>2</sup>	Adresi	Kullanım Durumu	Belediye Tarafından Kiraya Verilmiş İşe			
						Kiracı Ad/Soyad /Ticaret Ünvanı	Kira Başlangıç Tarihi	Sözleşme Bedeli (KDV Hariç)	Sözleşme Süresi (Yıl)
1	Dükkan	1751Ada 3 Parsel A/1 Blok 1 Nolu Bağ.Böl.	52	Fevzi Paşa Mah. Erkeçağılı Mevkii	Belediye meclisinin 10.06.2019 tarih ve 81 no'lu kararına istinaden Foça Esnaf ve Sanatkarlar Odası ile yapılan	Belediye meclisinin 10.06.2019 tarih ve 81 no'lu kararına istinaden Foça Esnaf ve Sanatkarlar Odası ile yapılan protokol gereği kullanım hakkı	10.06.2019	Esnaf ve Sanatkarlar Odası ile yapılan protokolde herhangi bir bedel öngörülmemiştir.	5
2	Dükkan	1751Ada 3 Parsel A/1 Blok 2 Nolu Bağ.Böl.	52	Fevzi Paşa Mah. Erkeçağılı Mevkii	Belediye meclisinin 10.06.2019 tarih ve 81 no'lu kararına istinaden Foça Esnaf ve Sanatkarlar Odası ile yapılan	Belediye meclisinin 10.06.2019 tarih ve 81 no'lu kararına istinaden Foça Esnaf ve Sanatkarlar Odası ile yapılan protokol gereği kullanım hakkı	10.06.2019		5
3	Dükkan	1751Ada 3 Parsel A/1 Blok 3 Nolu Bağ.Böl.	52	Fevzi Paşa Mah. Erkeçağılı Mevkii	Belediye meclisinin 10.06.2019 tarih ve 81 no'lu kararına istinaden Foça Esnaf ve Sanatkarlar Odası ile yapılan	Belediye meclisinin 10.06.2019 tarih ve 81 no'lu kararına istinaden Foça Esnaf ve Sanatkarlar Odası ile yapılan protokol gereği kullanım hakkı	10.06.2019		5

4	Dükkân	1751Ada 3 Parsel A/1 Blok 4 Nolu Bağ.Böl.	52	Fevzi Paşa Mah. Erkeçağılı Mevkii	protokol gereği kullanım hakkı (5) yıllığına Esnaf ve Sanatkarlar Odasına verilmiştir.	(5) yıllığına Esnaf ve Sanatkarlar Odasına verilmiştir.	10.06.2019		5	
5	Dükkân	1751Ada 3 Parsel A/2 Blok 1 Nolu Bağ.Böl.	52	Fevzi Paşa Mah. Erkeçağılı Mevkii			10.06.2019		5	
6	Dükkân	1751Ada 3 Parsel A/2 Blok 2 Nolu Bağ.Böl.	52	Fevzi Paşa Mah. Erkeçağılı Mevkii			10.06.2019		5	
7	Dükkân	1751Ada 3 Parsel A/2 Blok 3 Nolu Bağ.Böl.	52	Fevzi Paşa Mah. Erkeçağılı Mevkii			10.06.2019		5	
8	Dükkân	1751Ada 3 Parsel A/2 Blok 4 Nolu Bağ.Böl.	52	Fevzi Paşa Mah. Erkeçağılı Mevkii			10.06.2019		5	
9	Dükkân	1751Ada 3 Parsel B/3 Blok 1 Nolu Bağ.Böl.	52	Fevzi Paşa Mah. Erkeçağılı Mevkii			10.06.2019		5	
10	Dükkân	1751Ada 3 Parsel B/3 Blok 2 Nolu Bağ.Böl.	52	Fevzi Paşa Mah. Erkeçağılı Mevkii			10.06.2019		5	
11	Dükkân	1751Ada 3 Parsel B/3 Blok 3 Nolu Bağ.Böl.	52	Fevzi Paşa Mah. Erkeçağılı Mevkii			10.06.2019		5	
12	Dükkân	1751Ada 3 Parsel B/4 Blok 4 Nolu Bağ.Böl.	52	Fevzi Paşa Mah. Erkeçağılı Mevkii			10.06.2019		5	
13	Dükkân	1751Ada 3 Parsel B/4 Blok 1 Nolu Bağ.Böl.	52	Fevzi Paşa Mah. Erkeçağılı Mevkii			10.06.2019		5	
14	Dükkân	1751Ada 3 Parsel B/4 Blok 2 Nolu Bağ.Böl.	52	Fevzi Paşa Mah. Erkeçağılı Mevkii			10.06.2019		5	
15	Dükkân	1751Ada 3 Parsel B/4 Blok 3 Nolu Bağ.Böl.	52	Fevzi Paşa Mah. Erkeçağılı Mevkii			10.06.2019		5	
16	Dükkân	1751Ada 3 Parsel B/4 Blok 4 Nolu Bağ.Böl.	52	Fevzi Paşa Mah. Erkeçağılı Mevkii			10.06.2019		5	
17	Dükkân	1751Ada 3 Parsel B/4 Blok 5 Nolu Bağ.Böl.	52	Fevzi Paşa Mah. Erkeçağılı Mevkii			10.06.2019		5	
18	Dükkân	1751Ada 3 Parsel B/4 Blok 6 Nolu Bağ.Böl.	52	Fevzi Paşa Mah. Erkeçağılı Mevkii			10.06.2019		5	
19	Dükkân	1751Ada 3 Parsel C Blok 1 Nolu Bağ.Böl.	52	Fevzi Paşa Mah. Erkeçağılı Mevkii			Şirkete ait lokanta işletmesi			
20	Dükkân	1751Ada 3 Parsel D Blok 1 Nolu Bağ.Böl.	52	Fevzi Paşa Mah. Erkeçağılı Mevkii			Şirkete ait market işletmesi			

Şirket tarafından bulguda tespit edilen hususlara ilişkin yapılması gereken idari ve yasal işlemlerin yapılacağı ifade edilmiştir.



Yukarıda detaylı olarak açıklandığı üzere limited şirkete aynı sermaye olarak konulmasına karar verilen taşınmaz malların aynı sermaye olarak kabul olunabilmesi için tapuya şerh verilmesi, şirketin aynı sermaye olarak konulan taşınmazlar üzerinde tasarruf edebilmesi için de tapu siciline tescil işlemlerinin tamamlanması gerekmektedir. Aksi takdirde aynı sermaye olarak konulan taşınmazların şirket tarafından kullanılabilmesi, kiralanabilmesi, satılabilmesi ya da bu taşınmazlarla ilgili herhangi bir tasarrufta bulunulabilmesi mümkün değildir. Bu nedenle; öncelikle şirkete aynı sermaye olarak konulmasına karar verilen taşınmazların mülkiyetinin tapu siciline tescil ile şirkete geçişinin sağlanması, tescil işlemlerinin tamamlanmasını müteakip belediye ile kira sözleşmesi devam eden kiracıların sözleşmelerinin, sözleşmelerin taraflarınca karşılıklı feshedilip mevcut sözleşme sürelerinin sonuna kadar aynı şartlarla şirket ve kiracılar arasında yeni sözleşmelerin imzalanması, söz konusu taşınmazların 10.06.2024 tarihinden başlamak üzere yeniden kiraya verilmesi için sürecin başlatılması gerektiği değerlendirilmektedir.

**B)** Mülkiyeti belediyeye ait olup şirkete aynı sermaye olarak konulması kararı alınan taşınmaz malların, şirket lehine üzerlerinde intifa hakkı tesis edilmiş gibi değerlendirilerek 260 Haklar Hesabında izlendiği görülmüştür.

Konu ile ilgili olarak 1 sıra no'lu Muhasebe Sistemi Uygulama Genel Tebliği'nin C - Hesap Planı Açıklamaları bölümünde 26 Maddi Olmayan Duran Varlıklar Hesap Grubunun altında yer alan 260 Haklar Hesabı "*İmtiyaz, patent, lisans, ticari marka ve ünvan gibi bir bedel ödenerek elde edilen bazı hukuki tasarruflar ile kamu otoritelerinin işletmeye belirli alanlarda tanıdığı kullanma, yararlanma gibi yetkiler dolayısıyla yapılan harcamaları kapsar.*" şeklinde tanımlanmış, hesabın işleyişine ilişkin olarak da "*Edinilen haklar, maliyet bedelleri ile bu hesaba borç kaydedilir. Yararlanma süreleri içerisinde, yararlanma sürelerinin belli olmaması durumunda, 5 yıllık sürede eşit taksitlerle itfa olunarak yok edilir.*" denilmiştir. Tebliğde 25 Maddi Duran Varlıklar Hesap Grubunun altında yer alan 252 Binalar Hesabı ise "*bu hesap işletmenin her türlü binaları ve bunların ayrılmaz parçalarının izlendiği hesaptır*" şeklinde tanımlanmıştır.

Şirketin 31.12.2023 tarihli mizanı incelendiğinde; Karşıyaka Asliye Ticaret Mahkemesinin 08.11.2021 tarih ve 2021/275 Esas, 2021/618 Karar sayılı kararıyla 5.500.000,00 TL değer tespitinde bulunulan ve şirkete aynı sermaye olarak konulmasına karar verilen taşınmazların, şirket lehine söz konusu taşınmazlar üzerinde intifa hakkı tesis edilmiş gibi değerlendirilerek 260 Haklar Hesabına kaydedildiği görülmüştür.

**Tablo 6: Sermaye Artırımına Konu Taşınmazlara İlişkin Yevmiye Kaydı**

Yevmiye		Kayıt Yapılan		Tutar (TL)	Açıklama
Tarih	No	Hesap Kodu	Hesap Adı		
24.12.2021	06878	260	Haklar	5.500.000,00	24/12/2021- 22021440263790-İntifa Hakkı Ayni Sermaye

Şirket tarafından bulguda tespit edilen hususlara ilişkin olarak gereken idari ve yasal işlemler ile düzeltmelerin yapılacağı belirtilmiştir.

Bulgunun ilk bölümünde de açıklandığı üzere 06.02.2020 tarih ve 43 sayılı belediye meclis kararı ile yukarıdaki mahkeme kararlarının mahiyetinin, 1/2 oranındaki hisseleri belediyeye ait taşınmazlar üzerinde şirket lehine intifa hakkı tesis edilmesi ve tesis edilen bu intifa haklarının şirkete ayni sermaye olarak konulması olmadığı, ilgili taşınmazların şirkete ayni sermaye olarak bizatihi konulması (bilirkişi tarafından tespit edilen değerleriyle mülkiyetin şirkete geçişi sağlanarak) olduğu görülmektedir. Bu nedenle ayni sermaye konulması kararının şirket lehine bir intifa hakkı tesisi gibi değerlendirilerek mahkemece tespit edilen değerler üzerinden 260 Haklar Hesabında muhasebeleştirilmesi hatalı olup, ayni sermaye konusu taşınmazların mülkiyetinin tapu sicilinde şirket adına tescil işlemlerinin gerçekleştirilerek tescilin tamamlanması ve buna müteakip 252 Binalar Hesabına alınarak bu hesapta takip edilmesi gerekmektedir.

**BULGU 4: Taksitlendirilmiş Sigorta Prim Borçlarının Ödenecek Sosyal Güvenlik Kesintileri Hesabında İzlenmesi, Tecil Faizlerinin ve İşlemiş Gecikme Zamlarının Muhasebe Kayıtlarına Alınarak Mali Tablolarda Gösterilmemesi**

Şirketin belirli bir vadede ödenmek üzere taksitlendirilen sosyal güvenlik prim borçlarının 361 Ödenecek Sosyal Güvenlik Kesintileri Hesabında izlendiği, taksitlendirme tarihi itibarıyla ödenmemiş prim borçlarının işlemiş gecikme zamlarının ve borç toplamının taksitlendirilmesinden kaynaklanan ve ödeme planıyla belirlenen vade içerisinde ödenecek tecil faizlerinin muhasebe kayıtlarına alınmaması nedeniyle şirket mali tablolarında gösterilmediği anlaşılmıştır.

1 sıra no'lu Muhasebe Sistemi Uygulama Genel Tebliği'nin "*Muhasebenin Temel Kavramları*" başlıklı I. Bölümünde "Tam Açıklama Kavramının" "*mali tabloların bu*

*tablolardan yararlanacak kişi ve kuruluşların doğru karar vermelerine yardımcı olacak ölçüde yeterli, açık ve anlaşılır olması”*ni ifade ettiği, “*mali tablolarda finansal bilgilerin tam olarak açıklanması yanında, mali tablo kalemleri kapsamında yer almayan ancak alınacak kararları etkileyebilecek, gerçekleşmesi muhtemel olaylara da yer verilmesi”*nin bu kavramın gereği olduğu belirtilmiştir.

Tebliğin “*Mali Tablolar İlkeleri*” başlıklı III. Bölümünün “*A. Mali Tabloların Amaçları*” başlıklı alt bölümünde, mali tabloların amaçları “*yatırımcılar, kredi verenler ve diğer ilgililer için karar almada ve gelecekteki nakit akımlarını değerlendirmede yararlı bilgiler sağlama ve varlıklar, kaynaklar ve bunlardaki değişiklikler ile işletme faaliyet sonuçları hakkında bilgi sağlama*” olarak açıklanmıştır.

Bilanço ilkelerinin amacı ise “*sermaye koyan veya sonradan kendilerine ait kârı işletmede bırakan sahip ve hissedarlar ile alacaklıların işletmeye sağladıkları kaynaklar ve bunlarla elde edilen varlıkların muhasebe kayıt, hesap ve tablolarında anlamlı bir şekilde tespit edilmesi ve gösterilmesi yoluyla, belli bir tarihte işletmenin mali durumunun açıklıkla ve ilgililer için gerçeğe uygun olarak yansıtılması*” olarak Tebliğin “*C. Temel Mali Tabloların Düzenlenmesi*” başlıklı alt bölümünün “*2. Bilanço İlkeleri*” başlıklı kısmında ifade edilmiştir.

Tebliğin, tekdüzen hesap planında yer alan hesapların tanımı ve işleyişinin açıklandığı “*Tekdüzen Hesap Çerçevesi, Hesap Planı ve Hesap Planı Açıklamaları*” başlıklı V. Bölümünün C - Hesap Planı Açıklamaları bölümünde 368 Vadesi Geçmiş, Ertelenmiş veya Taksitlendirilmiş Vergi ve Diğer Yükümlülükler ve 438 Kamuya Olan Ertelenmiş veya Taksitlendirilmiş Borçlar Hesaplarına ilişkin olarak “*kanuni süresi içerisinde ödenmeyen vergi ve yükümlülükler ile erteleme ve taksitlendirme süresi bilanço tarihinde bir yıldan az olan vergi ve yükümlülüklerin ve 438 no’lu hesapta kayıtlı vergi ve yükümlülüklerden vadesi bir yılın altına düşenlerin 368 no’lu hesabın alacağına, ödenmeleri halinde hesabın borcuna kaydedileceği, bir yıldan uzun vadeli kamuya olan ertelenmiş veya taksitlendirilmiş borçların 438 no’lu hesaba alacak, vadesi bir yılın altına düşenlerin kısa vadeli yabancı kaynaklarda yer alan ilgili hesaplara aktarılacak suretiyle 438 no’lu hesaba borç kaydedileceği*” belirtilmiştir.

1 sıra no’lu Muhasebe Sistemi Uygulama Genel Tebliği’nin yukarıdaki düzenlemeleri gereği, mali tabloların bu tablolardan yararlanacak kişi ve kuruluşların doğru karar vermelerine yardımcı olacak ölçüde yeterli, açık ve anlaşılır şekilde düzenlenmesi gerekmektedir. Mali tablolar yatırımcılar, kredi verenler ve diğer ilgililer için karar almada ve gelecekteki nakit akımlarını değerlendirmede ve varlıklar, kaynaklar ve bunlardaki değişiklikler ile işletme

faaliyet sonuçları hakkında yararlı bilgiler sağlayacak şekilde düzenlenmeli, işletmenin belli bir tarihteki mali durumunu açıklıkla ve ilgililer için gerçeğe uygun olarak yansıtmalıdır.

Tebliğ'in "Tekdüzen Hesap Çerçevesi, Hesap Planı ve Hesap Planı Açıklamaları" başlıklı V. Bölümündeki düzenlemeler gereği kanuni süresi içerisinde ödenmeyip ertelenmiş veya taksitlendirilmiş vergi ve benzeri yükümlülüklerden erteleme ve taksitlendirme süresi bilanço tarihinde bir yıldan az olanların 368 Vadesi Geçmiş, Ertelenmiş veya Taksitlendirilmiş Vergi ve Diğer Yükümlülükler Hesabında, bir yıldan daha uzun bir sürede ödenecek olanların ise 438 Kamuya Olan Ertelenmiş veya Taksitlendirilmiş Borçlar Hesabında izlenmesi gerekmektedir.

31.12.2023 tarihi itibarıyla şirketin mali tablolarındaki sosyal güvenlik prim borcu tutarı 40.292.290,93 TL olup 361 Ödenecek Sosyal Güvenlik Kesintileri hesabında kayıtlıdır. Sosyal güvenlik prim borçları SGK'ya yapılan başvuru ile 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanun'un 48'inci maddesine göre 28.11.2023 tarihinden itibaren geçerli olmak üzere 36 aylık bir ödeme planı çerçevesinde taksitlendirilmiştir. Borç aslı ve gecikme zamları ile birlikte 45.898.294,25 TL prim borcu ve idari para cezasının taksitlendirildiği görülmüş olup aşağıdaki tabloda detayları gösterilmiştir.

**Tablo 7: Taksitlendirilen Prim ve İdari Para Cezası Borçları**

Taksitlendirilen Borç (28.11.2023)	Borç Aslı + GZ	Tecil Faizi	Borç Toplamı	Taksit Sayısı
<b>SGK Prim</b>	42.141.751,57	22.451.798,98	64.593.550,55	36
<b>İşsizlik Primi</b>	3.715.303,32	1.977.368,98	5.692.672,30	36
<b>İdari Para Cezası</b>	41.239,36	21.142,49	62.381,85	36
<b>Taksitlendirilen Borç Toplamı</b>	<b>45.898.294,25</b>	<b>24.450.310,45</b>	<b>70.348.604,70</b>	
Ödenen Borç (28.11.2023)	Borç Aslı + GZ	Tecil Faizi	Borç Toplamı	Taksit
<b>SGK Prim</b>	1.188.397,00	0,00	1.188.397,00	1
<b>İşsizlik Primi</b>	109.723,79	0,00	109.723,79	1
<b>İdari Para Cezası</b>	2.674,00	0,00	2.674,00	1
<b>Ödenen Borç Toplamı</b>	<b>1.300.794,79</b>	<b>0,00</b>	<b>1.300.794,79</b>	
Kalan Borç (28.11.2023)	Borç Aslı + GZ	Tecil Faizi	Borç Toplamı	Taksit Sayısı
<b>SGK Prim</b>	40.953.354,57	22.451.798,98	63.405.153,55	35
<b>İşsizlik Primi</b>	3.605.579,53	1.977.368,98	5.582.948,51	35
<b>İdari Para Cezası</b>	38.565,36	21.142,49	59.707,85	35
<b>Kalan Borç Toplamı</b>	<b>44.597.499,46</b>	<b>24.450.310,45</b>	<b>69.047.809,91</b>	

Yukarıdaki taksitlendirme tablosundan şirketin muhasebe kayıtlarında sadece prim borç asıllarının kayıtlı olduğu, 28.11.2023 tarihi itibarıyla prim borçları ve idari para cezalarının işlemiş gecikme zamlarından kaynaklanan 4.780.636,33 TL'nin muhasebe kayıtlarına alınmadığı anlaşılmaktadır. Yine, prim ve idari para cezası borçlarının taksitlendirilmesi sonucu 36 ayda ödenecek 24.450.310,45 TL tecil faizinin de muhasebe hesaplarına alınmadığı görülmüştür.

Şirket tarafından, bulguda tespit edilen hususlarla ilgili muhasebe kayıt ve düzeltme işlemlerinin yapılacağı ifade edilmiştir.

Yukarıda açıklanan gerekçelerle şirketin 31.12.2023 tarihi itibarıyla mali tablolarında yer alan 361 Ödenecek Sosyal Güvenlik Kesintileri Hesabı ile bakiyesinin gerçek durumu yansıtmadığı, bu hesapta kayıtlı 40.292.290,93 TL prim ve idari para cezası borç aslının 361 Ödenecek Sosyal Güvenlik Kesintileri hesabından alınarak 368 Vadesi Geçmiş, Ertelenmiş veya Taksitlendirilmiş Vergi ve Diğer Yükümlülükler ve 438 Kamuya Olan Ertelenmiş veya Taksitlendirilmiş Borçlar Hesaplarında izlenmesi, 28.11.2023 tarihi itibarıyla borç aslının işlemiş gecikme zamlarından kaynaklanan 4.780.636,33 TL tutarın (31.12.2023 tarihi itibarıyla ödenen kısmı düşülerek) yine 368/438 hesaplara kaydedilerek izlenmesi, 24.450.310,45 TL tecil faizinin ise nazım hesaplara alınarak muhasebeleştirilmesi ve mali tablolarda gösterilerek dip notlarda açıklanması gerektiği değerlendirilmektedir.

**BULGU 5: Yıl Sonu Stok ve Taşınır Sayımlarının Yapılmaması, Envanterin Çıkarılarak Envanter Defterine Kaydedilmemesi, Amortisman Tabi İktisadi Kıymetlerin Amortismanlarının Ayrılmaması**

Şirketin stoklar ve maddi duran varlıklar hesaplarında kayıtlı / kayıtlı olması gereken varlıklarına ilişkin yıl sonu sayımlarının yapılmadığı, envanterin çıkarılarak envanter defterine kaydedilmediği, amortisman tabi iktisadi kıymetler için amortisman ayrılmadığı görülmüştür.

213 sayılı Vergi Usul Kanunu'nun "*Bilanço Esasında Tutulacak Defterler*" başlıklı 182'nci maddesinde "*bilanço esasında; yevmiye defteri, defterikebir ve envanter defteri (mevcudat ve muazene defteri) tutulacağı*" düzenlemesi yer almakta olup "*Envanter Defteri ve Bilanço Günü*" başlıklı 185'inci maddesinde de "*envanter defterine işe başlama tarihinde ve mütaakiben her hesap döneminin sonunda çıkarılan envanterlerin ve bilânçoların kaydolunup bu tarihe "bilânço günü" denileceği, envanter defterinin ciltli ve sayfaları mütessesil sıradan numaralı olacağı*" ifade edilmiştir.

Kanun'un "Envanter Çıkarmak" başlıklı 186'ncı maddesinde, envanter çıkarmak "bilânço günündeki mevcutları, alacakları ve borçları saymak, ölçmek, tartmak ve değerlemek suretiyle kesin bir şekilde ve müfredatlı olarak tespit etmek" şeklinde tanımlanmış, "Bilançonun Tanziminde Envanter Listeleri" başlıklı 188'inci maddesinde de "envanterin esas itibariyle defter üzerine çıkarılacağı, ancak; işlerinde geniş ölçüde ve çeşitli mal kullanan büyük müesseselerin envanterlerini listeler halinde tanzim edebilecekleri, bu takdirde envanter listelerinin; sayfa üzerinden numaralanarak sıralanmasının, envanterin tanzim tarihine göre tarihlenmesinin, envanteri çıkaran memur ile teşebbüs sahibi veya vekili tarafından imzalanmasının, envanter defteri gibi saklanması zorunlu olduğu, bu esaslara göre envanter listeleri tanzim edenlerin envanter defterine listeler muhteviyatını icmalen kaydedecekleri" ifade edilmiştir.

"Üzerinden amortisman yapılan kıymetler ve bunların amortismanlarının; envanter defterinin ayrı bir yerinde, özel bir amortisman defterinde ya da amortisman listelerinde gösterilebileceği" Kanun'un "Envanterde Amortisman Kayıtları" başlıklı 189'uncu maddesinde, "envantere alınan iktisadi kıymetlerin Kanun'un "değerleme"ye ait üçüncü kitabında yazılı esaslara göre değerlendirileceği" de "Envantere Alınan Kıymetleri Değerleme" başlıklı 191'inci maddesinde düzenlenmiştir. Kanun'un "Amortisman Mevzuu" başlıklı 313'üncü maddesinde "İşletmede bir yıldan fazla kullanılan ve yıpranmaya, aşınmaya veya kıymetten düşmeye maruz bulunan gayrimenkullerle 269 uncu madde gereğince gayrimenkul gibi değerlendirilen iktisadi kıymetlerin, alet, edevat, mefruşat, demirbaş ve sinema filmlerinin birinci kısımdaki esaslara göre tespit edilen değerinin, bu Kanun hükümlerine göre yok edilmesi amortisman mevzuunu teşkil eder." denilmiş, "değeri 01.01.2023 tarihinden itibaren 4.400,00 TL'yi aşmayan alet, edevat, mefruşat ve demirbaşların amortismanına tabi tutulmayarak doğrudan doğruya gider yazılabileceği, iktisadi ve teknik bakımdan bütünlük arz edenlerde bu haddin topluca dikkate alınacağı" belirtilmiştir.

213 sayılı Vergi Usul Kanunu'nun yukarıdaki düzenlemeleri gereği envanter defteri bilanço esasında tutulacak defterlerden biri olup, bu deftere işe başlama tarihinde ve müteakiben her hesap döneminin sonunda çıkarılan envanterlerin ve bilânçoların kaydedilmesi gerekmektedir. Envanter çıkarmak bilanço günündeki mevcutları, alacakları ve borçları saymak, ölçmek, tartmak ve değerlemek suretiyle kesin bir şekilde ve müfredatlı olarak tespit etmektir. Envanter defteri ciltli ve sayfaları müteselsil sıra numaralı şekilde tutulacak olup, envanterlerin listeler halinde tutulması halinde, deftere listelerin muhteviyatı icmalen kaydedilecektir. Kanun'un 313'üncü maddesinde sayılan amortismanına tabi kıymetlerin ve

amortismanlarının envanter defterinin ayrı bir yerinde, özel bir amortisman defterinde ya da amortisman listelerinde gösterilmesi mümkün olup, envantere alınan iktisadi kıymetlerin değerlemelerinin Kanun'un değerlemeye ilişkin üçüncü kitabında yazılı esaslara göre yapılması gerekmektedir. İktisadi ve teknik bakımdan bütünlük arz eden alet, edevat, mefruşat ve demirbaşlarda amortisman haddi, Kanun'un 313'üncü maddesi gereği toplu olarak dikkate alınacak olup bu sınır 01.01.2023 tarihinden itibaren 4.400,00 TL olarak güncellenmiştir.

1 sıra no'lu Muhasebe Sistemi Uygulama Genel Tebliği'nin "*Mali Tablolar İlkeleri*" başlıklı III. Bölümünün "*A. Mali Tabloların Amaçları*" başlıklı alt bölümünde mali tabloların amaçları *yatırımcılar, kredi verenler ve diğer ilgililer için karar almada ve gelecekteki nakit akımlarını değerlendirmede yararlı bilgiler sağlama ve varlıklar, kaynaklar ve bunlardaki değişiklikler ile işletme faaliyet sonuçları hakkında bilgi sağlama* olarak açıklanmıştır. Tebliğin "*C. Temel Mali Tabloların Düzenlenmesi*" başlıklı alt bölümünün "*2. Bilanço İlkeleri*" başlıklı kısmında bilanço ilkelerinin amacı ise "*sermaye koyan veya sonradan kendilerine ait kârı işletmede bırakan sahip ve hissedarlar ile alacaklıların işletmeye sağladıkları kaynaklar ve bunlarla elde edilen varlıkların muhasebe kayıt, hesap ve tablolarında anlamlı bir şekilde tespit edilmesi ve gösterilmesi yoluyla, belli bir tarihte işletmenin mali durumunun açıklıkla ve ilgililer için gerçeğe uygun olarak yansıtılması*" şeklinde ifade edilmiştir.

Tebliğ'in yukarıdaki düzenlemeleri gereği, mali tabloların bu tablolardan yararlanacak kişi ve kuruluşların doğru karar vermelerine yardımcı olacak ölçüde yeterli, açık ve anlaşılır şekilde düzenlenmesi gerekmektedir. Mali tablolar yatırımcılar, kredi verenler ve diğer ilgililer için karar almada ve gelecekteki nakit akımlarını değerlendirmede ve varlıklar, kaynaklar ve bunlardaki değişiklikler ile işletme faaliyet sonuçları hakkında yararlı bilgiler sağlayacak şekilde düzenlenmeli, işletmenin belli bir tarihteki mali durumunu açıklıkla ve ilgililer için gerçeğe uygun şekilde yansıtmalıdır.

Yapılan incelemede Şirketin stoklar ve maddi duran varlıklar hesaplarında kayıtlı / kayıtlı olması gereken varlıklarına ilişkin yıl sonu sayımlarının yapıp tutanağa bağlanmadığı, iktisadi kıymetlerin Vergi Usul Kanunu'nun ilgili hükümlerine uygun olarak değerlemelerinin yapılmadığı ve envanterin çıkarılarak envanter defterine kaydedilmediği, şirkete ait işletmelerde bilançonun aktifinde 253 Tesis, Makine ve Cihazlar Hesabı ile 255 Demirbaşlar Hesabında kayıtlı olması gerektiği halde 2023 yılında ya da daha önceki yıllarda 770 Genel Yönetim Giderleri Hesabına borç kaydedilerek giderleştirilmesi sebebiyle yer almayan, iktisadi

ve teknik bakımdan bütünlük arz eden alet, edevat, mefruşat ve demirbaşlar bulunduğu, toplu olarak dikkate alınmayan ve gider yazılan bu iktisadi kıymetler için amortisman da ayrılmadığı görülmüştür.

Şirket tarafından, bulguda tespit edilen hususlarla ilgili gerekli iş ve işlemlerin yapılacağı ifade edilmiştir.

Yukarıda açıklanan gerekçelerle Şirketin 31.12.2023 tarihli bilançosunun aktifinde kayıtlı stoklar ve maddi duran varlıklar hesaplarındaki bakiyelerin gerçek durumu yansıtmadığı, 213 sayılı Vergi Usul Kanunu ile 1 sıra no'lu Muhasebe Sistemi Uygulama Genel Tebliği'nin ilgili düzenlemeleri gereği mali tabloların belli bir tarihteki mali durumu açıklıkla ve gerçeğe uygun şekilde yansıtabilmesi için şirketin mevcutlarının, alacaklarının ve borçlarının saymak, ölçmek, tartmak ve değerlemek suretiyle kesin bir şekilde ve müfredatlı olarak tespit edilmesi gerektiği değerlendirilmektedir.

## **B. DİĞER BULGULAR**

Bu bölümde, mali rapor ve tablolara verilen görüş ile ilgili olmayan bulgular yer almaktadır.

### **BULGU 1: Mal ve Hizmet Alımlarında Kamu İhale Kanunu Hükümlerinin Uygulanmaması**

Şirket tarafından yapılan mal ve hizmet alımlarında 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu hükümlerinin uygulanmadığı, alımların Kanun'da öngörülen ihale ya da doğrudan temin yöntemleri kullanılmaksızın gerçekleştirildiği görülmüştür.

4734 sayılı Kanun'un "Amaç" başlıklı 1'inci maddesinde Kanun'un amacı "*kamu hukukuna tâbi olan veya kamunun denetimi altında bulunan veyahut kamu kaynağı kullanan kamu kurum ve kuruluşlarının yapacakları ihalelerde uygulanacak esas ve usulleri belirlemek*" şeklinde açıklanmış, "*genel bütçe kapsamındaki kamu idareleri ile özel bütçeli idareler, il özel idareleri ve belediyeler ile bunlara bağlı; döner sermayeli kuruluşlar, birlikler (meslekî kuruluş şeklinde faaliyet gösterenler ile bunların üst kuruluşları hariç), tüzel kişiler ile 2'nci maddenin (a), (b) ve (c) bentlerinde belirtilenlerin doğrudan veya dolaylı olarak birlikte ya da ayrı ayrı sermayesinin yarısından fazlasına sahip buldukları her çeşit kuruluş, müessese, birlik,*



*işletme ve şirketlerin kullanımında bulunan her türlü kaynaktan karşılanan mal veya hizmet alımları ile yapım işi ihalelerinin Kanun hükümlerine göre yürütüleceği” Kanun’un 2’nci maddesinde ifade edilmiştir.*

Kanun’un temel ilkeleri “*Temel ilkeler*” başlıklı 5’inci maddesinde düzenlenmiş, “*idarelerin Kanuna göre yapılacak ihalelerde; saydamlığı, rekabeti, eşit muameleyi, güvenilirliği, gizliliği, kamuoyu denetimini, ihtiyaçların uygun şartlarla ve zamanında karşılanmasını ve kaynakların verimli kullanılmasını sağlamakla sorumlu oldukları, Kanuna göre yapılacak ihalelerde açık ihale usulü ve belli istekliler arasında ihale usulünün temel usuller olduğu, diğer ihale usullerinin Kanunda belirtilen özel hallerde kullanılabileceği ve ödeneği bulunmayan hiçbir iş için ihaleye çıkılamayacağı*” maddenin fıkralarında belirtilmiştir.

Kanun’un “*Doğrudan temin*” başlıklı 21’inci maddesinde “*ihtiyaçların ilân yapılmaksızın ve teminat alınmaksızın doğrudan temini usulüne başvurulabileceği haller*” de sayılmış olup “*bu maddeye göre yapılacak alımlarda, ihale komisyonu kurma ve 10 uncu maddede sayılan yeterlik kurallarını arama zorunluluğu bulunmaksızın, ihale yetkilisince görevlendirilecek kişi veya kişiler tarafından piyasada fiyat araştırması yapılarak ihtiyaçların temin edilebileceği*” ifade edilmiştir.

4734 sayılı Kamu İhale Kanunu’nun yukarıdaki hükümleri gereği, belediyelerin sermayesinin yarısından fazlasına sahip oldukları belediye şirketleri Kanun kapsamında olup kullanımlarında bulunan kaynaklardan karşılanan mal veya hizmet alımları ile yapım işi ihalelerini Kanun hükümlerine göre yürütmeleri ve 5’inci maddede düzenlenen temel ilkelere riayet etmeleri gerekmektedir. Buna göre kapsamdaki şirketler 4734 sayılı Kanun’a göre yapacakları ihalelerde saydamlık, rekabet, eşit muamele, güvenilirlik, gizlilik, kamuoyu denetimi, ihtiyaçların uygun şartlarla ve zamanında karşılanması ve kaynakların verimli kullanılması ilkelerini sağlamakla sorumludurlar. Yine temel ilkeler gereği, Kanun’a göre yapılacak ihalelerde açık ihale ve belli istekliler arasında ihale usulleri temel usuller olup ödeneği bulunmayan hiçbir iş için ihaleye çıkılamayacaktır. Diğer taraftan kapsamdaki idareler ve belediye şirketlerince de Kanun’un 21’inci maddesinde sayılan durumlarda ihtiyaçların ilân yapılmaksızın ve teminat alınmaksızın doğrudan temini usulüne başvurulabilecek, ihale yetkilisince görevlendirilecek kişi veya kişiler tarafından piyasada fiyat araştırması yapılarak ihtiyaçlar temin edilebilecektir.

Yapılan incelemede, Şirket tarafından 2023 yılı içerisinde ve daha önceki yıllarda yapılan mal ve hizmet alımlarının 4734 sayılı Kanun'un ihale usulleri ya da doğrudan temin yöntemi uygulanmaksızın gerçekleştirildiği görülmüştür.

Şirket tarafından bulgu konusu hususlara ilişkin olarak, bundan sonraki süreçte mal ve hizmet alımlarında ilgili mevzuat hükümlerine uygun hareket edileceği ifade edilmiştir.

Yukarıdaki mevzuat hükümleri gereği Kamu İhale Kanunu kapsamındaki idarelerin, mal ve hizmet alımları ile yapım işlerini Kanun'un 5'inci maddesinde sayılan temel ilkeleri göz önünde bulundurarak Kanun'da sayılan ihale usulleri ve doğrudan temin yöntemiyle gerçekleştirmeleri yasal zorunluluk olup sayılan yöntemler dışında (Kanun'un "İstisnalar" başlıklı 3'üncü maddesindeki düzenlemeler hariç) herhangi bir yöntemle alım yapılması mümkün değildir. İdareler ihtiyaçların uygun şartlarla ve zamanında temin edilmesini ve kaynakların verimli kullanılmasını sağlamakla yükümlü olup Kanun hükümlerinin uygulanmaması suretiyle sorumluluk doğurabilecek nitelikte iş ve işlemlere başvurulmasından kaçınılmalıdır.

## **BULGU 2: Belediye Ait Bazı Harcamaların Şirket Adına Fatura Düzenlenerek Şirket Tarafından Ödenmesi**

Belediye ile ilgili bazı harcamaların şirket kaynakları kullanılarak şirket üzerinden gerçekleştirildiği görülmüştür.

Türk Ticaret Kanunu'nun "II - Tüzel kişiler" başlıklı 16'ncı maddesinin ilk fıkrasında "ticaret şirketleriyle, amacına varmak için ticari bir işletme işleten vakıflar, dernekler ve kendi kuruluş kanunları gereğince özel hukuk hükümlerine göre yönetilmek veya ticari şekilde işletilmek üzere Devlet, il özel idaresi, belediye ve köy ile diğer kamu tüzel kişileri tarafından kurulan kurum ve kuruluşların tacir sayılacağı" ifade edilmiş, Kanun'un "(C) Tacir olmanın hükümleri" üst başlıklı 18'inci maddesinin 2'nci fıkrasında "Her tacirin, ticaretine ait bütün faaliyetlerinde basiretli bir iş adamı gibi hareket etmesi gerekir." denilmiştir.

Kanun'un yukarıdaki hükümleri gereği, ticaret şirketleri tacir vasfında olup her tacirin ticari faaliyetlerinde basiretli iş adamı gibi davranması gerekmektedir.

Basiret; görme, idrak etme, bir şeyin iç yüzüne vakıf olma, sezme anlamlarına gelen bir kelime olup, her tacir tüm ticarî faaliyetlerinde basiretli iş adamı gibi hareket etmek, tedbirli ve ileri görüşlü davranıp ticari iş ve işlemlerini ona göre yürütmek zorundadır. Buna göre tacir;

ülkenin içinde bulunduğu siyasi ve ekonomik konjonktürü, yerel ve genel piyasa durumunu, işletmenin mali yapısını, işgücü piyasasının genel niteliklerini, üretim, maliyetler ve satışlarla ilgili mevcut durumu ve beklentileri değerlendirerek karar almak durumundadır. Türk Ticaret Kanunu tacire objektif bir özen ölçüsünün gerçekleştirilmesi yükümlülüğünü yüklemektedir. Objektif özen yükümlülüğü; tacirin, ticari hayat ve yaptığı işle ilgili yasal düzenlemeleri, ticari örf ve adeti ve işin gerekliliklerini vasat bir tacirden beklenen ölçüde bilme ve ona göre hareket etme yükümlülüğüdür.

Yapılan incelemede; aşağıdaki tabloda gösterildiği üzere belediyeye ait birtakım giderlerin, sermayesinin %100'üne belediyenin sahip olduğu Bağ-Kent Sağ. Eğt. Kültür Sanat Sos. Hiz. Turz. İnş. Gıda Tarım Petrol Tic. ve San. Ltd. Şti. adına fatura düzenlenerek şirket tarafından karşılandığı görülmüştür.

**Tablo 8: Şirket Tarafından Karşılanaan Belediyeye Ait Giderler**

Yılı	Şirketin Personel Hizmet Alımı Sözleşmesi Kapsamındaki Hakedişlerinden Kaynaklanan Gelirleri Dışındaki Net Gelirleri Toplamı (TL)	Şirket Tarafından Karşılanaan Belediyeye Ait Giderler (Gider Çeşidi)	Tutarı (TL/KDV Hariç)	Şirket Tarafından Karşılanaan Belediyeye Ait Giderlerin Şirketin Personel Hizmet Alımı Sözleşmesi Kapsamındaki Hakedişlerinden Kaynaklanan Gelirleri Dışındaki Net Gelirleri Toplamına Oranı (%)
2023	14.200.971,46	Reklam ve Tanıtım Giderleri (Yazılı, görsel, internet medyası reklam- tanıtım harcamaları)	1.302.839,42	9,17
		Temsil ve Ağırılama Giderleri (Restoran yemek harcamaları)	975.199,16	6,87
		Mal ve Hizmet Alımı Giderleri (Cenaze evi yemek alımı, Ramazan paketi alımı, Muharrem ayı aşure alımı, çevre temizliği ve ot bakım hizmeti alımı, öğrenci-misafir gezi ulaşım hizmeti alımı vb. harcamaları)	2.452.670,00	17,27
<b>Toplam</b>	<b>14.200.971,46</b>		<b>4.730.708,58</b>	<b>33,31</b>

Şirketin cari yıl ve geçmiş yıllar mali tabloları incelendiğinde; yıllar itibarıyla gelirlerinin giderlerini karşılamaktan son derece uzak olduğu, özellikle personel giderlerinin yüksek meblağlara ulaştığı görülmüştür. Sosyal güvenlik prim borçları ile vergi borçlarının

yıllar itibarıyla yine yüksek tutarlara ulaştığı ve ödenemediği görülmektedir. Hal böyleyken, belediye tarafından yapılan birtakım reklam, tanıtım ve organizasyon, temsil ve ağırlama harcamalarının şirkete fatura edilerek şirket mali kaynaklarından karşılanmasının anlaşılır bir tarafı olmadığı gibi uygulama mevzuata da uygun değildir.

Bilindiği üzere şirketler kar amacı ile kurulmuş organizasyonlar olup ayrı tüzel kişiliğe sahiptirler. Türk Ticaret Kanunu'nun 16'ncı maddesi gereği tacir sıfatını haiz olan şirketlerin Kanun'un 18'inci maddesi gereği ticari faaliyetlerinde basiretli iş adamı gibi davranması gerekmektedir. Basiretli iş adamı gibi hareket etmek de yukarıda da ifade edildiği üzere ancak objektif özen yükümlülüğünün yerine getirilmesiyle mümkündür.

Belediye şirketi tarafından bulguda yer alan hususlar dikkate alınarak uygulamanın sonlandırıldığı, bundan sonraki süreçte bu gibi uygulamaların devam ettirilmeyeceği ifade edilmiştir.

Şirketin yıllar itibarıyla mali tablolarında sürekli zarar açıklaması, yüksek tutarda sosyal güvenlik prim ve vergi borcunun bulunması, gelirlerinin giderlerini karşılamaması nedeniyle yıllar içerisinde sermayesinin erimesi, bu nedenle devamlı olarak sermaye artırımına başvurulmak zorunda kalınması, sermayesinin %100'üne her ne kadar belediye sahip olsa da Türk Ticaret Kanunu hükümleri gereği ayrı bir organizasyonunun ve tüzel kişiliğinin bulunması ve mali tablolarının ayrı olması hususları birlikte değerlendirildiğinde belediyeye ait birtakım harcamaların şirket tarafından karşılanmasının şirketin zaten iyi olmayan mali yapısını daha da zayıflattığı, profesyonel yönetim anlayışına ve Türk Ticaret Kanunu'nda düzenlenen "tacirin basiretli iş adamı gibi davranma yükümlülüğü" esasına da uygun olmadığı düşünülmektedir.

### **BULGU 3: Personele Kredi Mahiyetinde Avans Kullanılması, İş ve Geçici Görev Yolluğu Avanslarının Takibinin Yapılmaması, Avans Ödemelerinin Tamamının Muhasebe Kayıtlarına Alınmaması**

Şirket müdürü ve personelinin muhtelif tarihlerde avans kullandığı, kullanılan avansların; geri ödemeleri incelendiğinde amacından saptığı ve mahiyeti itibarıyla sıfır faizli krediye dönüştüğü, bazılarının yıl sonu itibarıyla da geri ödenmediği, iş ve geçici görev yolluğu olarak ödenen avansların takibinin düzgün şekilde yapılmadığı, işin ya da geçici görevin tamamlanmasını takip eden kısa sürelerde harcama belgelerinin ibrazının sağlanarak kapatılmadığı, avans ödemelerinin tamamının muhasebe kayıtlarına alınmadığı görülmüştür.

Konu ile ilgili olarak; 1 sıra no'lu Muhasebe Sistemi Uygulama Genel Tebliği'nin C - Hesap Planı Açıklamaları bölümünde 19 Diğer Dönen Varlıklar Hesap Grubunun altında yer alan 195 İş Avansları Hesabı "*İşletme adına mal ve hizmet satın alacak, işletme adına bir kısım gider ve ödemeleri yapacak personel ve personel dışındaki kişilere verilen iş avanslarının izlendiği hesaptır.*" şeklinde tanımlanmış, hesabın işleyişine ilişkin olarak "*Avans verildiğinde bu hesaba borç; avans alanın ibraz ettiği harcama veya ödeme belgelerine dayanılarak ilgili hesapların borcu karşılığında, bu hesaba alacak kaydedilir.*" denilmiştir. Aynı bölümde 196 Personel Avansları Hesabı "*Personel ve işçilere maaş, ücret ve yolluklarına mahsuben önceden ödenen avansların izlendiği hesaptır.*" şeklinde tanımlanmış, hesabın işleyişi ise "*Yapılan ödemeler bu hesaba borç; nakden iadeler ile istihkaktan kesilen tutarlar ve tevdi edilen belgeler tutarı alacak kaydedilir.*" şeklinde düzenlenmiştir.

Tebliğ'de düzenlendiği üzere personele ve personel dışındaki kişilere mal ve hizmet satın alınması için verilen iş avanslarının 195 İş Avansları Hesabına borç kaydedilerek ödenmesi, avans alan tarafından ibraz edilen harcama belgelerine istinaden hesaba yapılacak alacak kayıtları ile kapatılması, personele maaş, ücret ve yolluklarına mahsuben verilen avansların ise 196 Personel Avansları Hesabına borç kaydedilerek ödenmesi, nakden yapılan geri ödemelere, istihkaktan kesilen tutarlara ve ibraz edilen belge tutarlarına istinaden hesaba yapılacak alacak kayıtları ile de avans ödemelerinin kapatılması gerekmektedir.

Şirkete ait banka hesaplarının ekstreleri incelendiğinde şirket müdürü ve personeline muhtelif tarihlerde avans ödemesi yapıldığı, avansların personelin maaş ve ücret ödemelerinden geciktirilmeksizin mahsup edilmediği, bir kısmının geri ödemelerinin uzun sayılabilecek sürelerde geciktirildiği ve mahiyeti itibarıyla kullanım amacından saparak sıfır faizli krediye dönüştüğü, bazılarının yıl sonu itibarıyla da geri ödemesinin yapılmadığı görülmüştür.

Personele iş ve geçici görev yolluğu olarak ödenen avansların takibinin düzgün şekilde yapılmadığı, kısa sürelerde harcama belgelerinin ibrazının sağlanarak kapatılmadığı görülmüştür. Aşağıdaki tabloda da personele yol, görev ya da iş avansı adı altında yapılan geçici görevlendirme avans ödeme tutarlarının bir kısmı yer almakta olup söz konusu tutarların bir kısmının harcama belgelerinin ibraz edilerek kapatılmadığı, bir kısmının kapatıldığı beyan edilmişse de harcama belgelerinin bulunamadığı ifade edilmiştir.

**Tablo 9: Personele İş ve Geçici Görev Yolluğu Avansı Olarak Ödenen Tutarlar**

Tarih	Avans Ödemesinin Gönderildiği Personel Ad/Soyad	Avans Olarak Aktarılan Tutar (TL)	Aktarma İşlemine İlişkin Açıklama	Avans Kapatma Tarihi	Avansın Kapatıldığı Faturanın / Gider Makbuzunun	
					Tarihi	Tutarı
09.01.2023	***	3.000,00	İş Avansı	23.03.2023	---	---
10.02.2023	***	15.000,00	İş Avansı	---	---	---
06.03.2023	***	15.000,00	İş Avansı	26.04.2023	---	---
24.03.2023	***	3.000,00	İş Avansı	---	---	---
24.03.2023	***	3.000,00	İş Avansı	---	---	---
24.03.2023	***	10.000,00	İş Avansı	---	---	---
24.03.2023	***	15.000,00	İş Avansı	---	---	---
13.04.2023	***	5.000,00	İş Avansı	---	---	---
25.04.2023	***	5.000,00	İş Avansı	---	---	---
26.04.2023	***	6.000,00	İş Avansı	---	---	---
02.05.2023	***	20.000,00	İş Avansı	22.11.2023	---	---
15.06.2023	***	1.000,00	İş Avansı	---	---	---
15.06.2023	***	10.000,00	Yol Avansı	---	---	---
22.06.2023	***	20.000,00	İş Avansı	---	---	---
22.06.2023	***	15.000,00	Yurtdışı Yol Avansı	---	---	---
22.06.2023	***	15.000,00	Yurtdışı Yol Avansı	---	---	---
23.06.2023	***	15.000,00	Yurtdışı Yol Avansı	---	---	---
15.08.2023	***	20.000,00	Yurtdışı Yol Avansı	---	---	---
18.09.2023	***	15.000,00	Yurtdışı Yol Avansı	---	---	---
12.07.2023	***	7.000,00	Yurtiçi Avans	---	---	---
16.06.2023	***	10.000,00	Yurtiçi Avans	---	---	---
15.06.2023	***	10.000,00	Yurtiçi Avans	---	---	---
02.08.2023	***	10.000,00	İş Avansı	---	---	---
31.08.2023	***	13.500,98	İş Avansı	---	---	---
1.11.2023	***	5.000,00	Yurtiçi Avans	---	---	---
01.11.2023	***	20.000,00	İş Avansı	30.07.2023	---	---
27.10.2023	***	10.000,00	Yurtiçi Avans	---	---	---
29.08.2023	***	9.000,00	Yurtiçi Avans	---	---	---
30.08.2023	***	6.000,00	Yurtiçi Avans	---	---	---
03.11.2023	***	20.000,00	İş Avansı	---	---	---

03.11.2023	***	30.000,00	İş Avansı	---	---	---
10.11.2023	***	20.000,00	İş Avansı	21.12.2023	---	---

Şirket tarafından, bulguda tespit edilen hususlarla ilgili gerekli işlemlerin yapılmaya başlandığı ifade edilmiştir.

Yukarıda açıklanan gerekçelerle personele ve personel dışındaki kişilere yapılacak her türlü avans ödemesinin muhasebe kayıtlarına alınması, personele yapılacak avans ödemelerinin amacından saptırılarak krediye dönüştürülmemesi, avansların, istisnai durumlarda, şirketin mali durumu gözetilerek ve personelin avans ödemesini müteakip maaş ve ücretinden mahsup edilmek kaydıyla yapılması, avans kullandırma işlemlerinin, şartlarını ve tutarlarını düzenleyici bir iç mevzuat (yönerge, genelge gibi) çıkartılmak suretiyle bu mevzuata uygun şekilde yürütülmesi, yolluk avansı adı altında yapılan iş ve geçici görevlendirme avanslarının, iş ve geçici görevin tamamlanmasını müteakip harcama belgelerinin ibrazının sağlanarak kısa sürelerde kapatılması gerektiği değerlendirilmektedir.

#### **BULGU 4: Şirket Personel Giderlerinin Yıllar İtibarıyla Yüksek Meblağlara Ulaşması, Yeni İşe Alınan Personelin Doğrudan Hizmet Alım Sözleşmesi Kapsamına Alınmadan İdarede Personel Çalıştırılmasına Dayalı Hizmetlerde Çalıştırılması**

Şirketin yıllar itibarıyla personel sayısının ve buna bağlı olarak da personel giderlerinin ciddi şekilde arttığı, 696 sayılı KHK'nın yürürlüğe girmesiyle şirkette işçi statüsünde işe başlatılan personel dışında 2018 - 2023 yılları arasında şirkete mevcut personel sayısının iki katının üzerinde yeni personel alımı yapıldığı, yeni işe alınan destek personelinin (işçiler ve yöneticiler dışında kalan şirket personeli) az bir kısmı dışında tamamının idarede personel çalıştırılmasına dayalı hizmetler için çalıştırıldığı, ancak işçi statüsüyle doğrudan hizmet alım sözleşmesi kapsamına dahil edilmediği görülmüştür.

4734 sayılı Kamu İhale Kanunu'nun 62'nci maddesinin birinci fıkrası (e) bendi 696 sayılı Kanun Hükmünde Kararname'nin 83'üncü maddesinde yapılan düzenleme ile

*"1) 5018 sayılı Kanuna ekli (I), (II), (III) ve (IV) sayılı cetvellerde yer alan kamu idareleri (MİT Müsteşarlığı hariç) ile bunlara bağlı döner sermayeli kuruluşlar, 375 sayılı Kanun Hükmünde Kararnameye ekli (I) sayılı listede yer alan idarelerin merkez ve taşra teşkilatları, il özel idareleri, belediyeler ile bağlı kuruluşları ve bunların üyesi olduğu mahalli*

*idare birlikleri, birlikte veya ayrı ayrı sermayesinin yarısından fazlası il özel idareleri, belediyeler ve bağlı kuruluşlarına ait şirketler; merkezi yönetim, sosyal güvenlik kurumu, fon, kefalet sandığı, yatırım izleme ve koordinasyon başkanlığı, gençlik hizmetleri ve spor il müdürlüğü, mahalli idare ve şirket bütçelerinden veya döner sermaye bütçelerinden, anılan liste kapsamındaki diğer idareler için ise kendi bütçelerinden personel çalıştırılmasına dayalı hizmet alımı veya niteliği itibarıyla bu sonucu doğuracak şekilde alım yapamaz ve buna imkân sağlayan diğer mevzuat hükümleri uygulanmaz.*

*2) Bu bendin uygulanmasında personel çalıştırılmasına dayalı hizmet alımı; bu Kanun ve diğer mevzuattaki hükümler uyarınca ihale konusu işte çalıştırılacak personel sayısının ihale dokümanında belirlendiği, bu personelin çalışma saatlerinin tamamının idare için kullanıldığı, yaklaşık maliyetinin en az %70'lik kısmının asgari işçilik maliyeti ile varsa aynı yemek ve yol giderleri dahil işçilik giderinden oluştuğu ve niteliği gereği süreklilik arz eden işlere ilişkin hizmet alımlarını ifade eder. Mahalli idare veya şirketlerinin bütçelerinden yapılan, yıl boyunca devam eden, niteliği gereği süreklilik arz eden ve haftalık çalışma saatlerinin tamamının idare için kullanıldığı park ve bahçe bakım ve onarımı ile çöp toplama, cadde, sokak, meydan ve benzerlerinin temizlik işlerine ilişkin alımlar personel çalıştırılmasına dayalı hizmet alımı olarak kabul edilir. Hizmet alım sözleşmesi kapsamında niteliği birbirinden farklı hizmet türlerinin bulunması halinde personel çalıştırılmasına dayalı olup olmama yönünden yapılacak değerlendirme her hizmet türü için ayrı ayrı yapılır. Danışmanlık hizmetleri, hastane bilgi yönetim sistemi hizmetleri ve çağrı merkezi hizmetlerine ilişkin alımlar personel çalıştırılmasına dayalı hizmet alımı olarak kabul edilmez.*

*3) Kurum, hizmet alımının personel çalıştırılmasına dayalı olup olmadığı ya da niteliği itibarıyla bu sonucu doğurup doğurmadığı hususunda (2) numaralı alt bentte sayılan kriterleri ayrı ayrı ya da birlikte dikkate almak suretiyle usul ve esaslar belirlemeye yetkilidir.”*

Şeklinde değiştirilmiştir.

Yine 696 sayılı Kanun Hükmünde Kararname'nin

126'ncı maddesi ile

*“EK MADDE 20- İl özel idareleri, belediyeler ile bağlı kuruluşları ve bunların üyesi olduğu mahalli idare birlikleri, personel çalıştırılmasına dayalı hizmetleri 4/1/2002 tarihli ve 4734 sayılı Kamu İhale Kanununun 22 nci maddesindeki limit ve şartlar ile 62 nci maddesinin*



*birinci fıkrasının (e) bendindeki sınırlamalara tabi olmaksızın doğrudan hizmet alımı suretiyle birlikte ya da ayrı ayrı sermayesinin yarısından fazlası bu idarelere ait ve halen bu kapsamda hizmet alımı yaptığı mevcut şirketlerinden birine, bu nitelikte herhangi bir şirketi bulunmuyorsa münhasıran bu amaçla kuraakları bir şirkete gördürebilir.*

*Bu madde kapsamındaki şirketler hakkında 10/6/2004 tarihli ve 5188 sayılı Özel Güvenlik Hizmetlerine Dair Kanunda belirtilen özel şartlara ilişkin hükümler uygulanmaz.*

*Bu madde kapsamındaki şirketlerde işçilerin işe alımı, işçilere ilişkin personel giderlerinin toplam giderler içindeki payına ilişkin üst sınırları, ilk defa alınacak işçilere ilişkin belirlenecek ölçütleri esas alarak yıllık sınırlamaları ve bu kapsamdaki alımlar ile harcamaları izlemeye ilişkin usul ve esasları belirlemeye Maliye Bakanlığı ve Devlet Personel Başkanlığının görüşleri ve İçişleri Bakanlığının teklifi üzerine Bakanlar Kurulu yetkilidir.”*

127’nci maddesi ile de

*“GEÇİCİ MADDE 24- İl özel idareleri ve belediyeler ile bağlı kuruluşlarında ve bunların üyesi olduğu mahalli idare birliklerinde, birlikte veya ayrı ayrı sermayesinin yarısından fazlası il özel idareleri, belediyeler ve bağlı kuruluşlarına ait şirketlerde 4734 sayılı Kanun ve diğer mevzuat hükümleri uyarınca personel çalıştırılmasına dayalı hizmet alım sözleşmeleri kapsamında yükleniciler tarafından 4/12/2017 tarihi itibarıyla çalıştırılmakta olanlar;*

...

*Kayıyla bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihten itibaren on gün içinde hizmet alım sözleşmesini yapan idareye veya şirkete, ek 20 nci madde kapsamındaki şirketlerinde işçi statüsünde çalıştırılmak üzere yazılı olarak başvurabilirler. ...*

...

*Bu maddenin uygulanmasında, mahalli idare veya şirketlerinin bütçelerinden yapılan, yıl boyunca devam eden, niteliği gereği süreklilik arz eden ve haftalık çalışma saatlerinin tamamının idare için kullanıldığı park ve bahçe bakım ve onarımı ile çöp toplama, cadde, sokak, meydan ve benzerlerinin temizlik işlerine ilişkin alımlar da personel çalıştırılmasına dayalı hizmet alımı olarak kabul edilir.*

...”

Hükümleri 375 sayılı Kanun Hükmünde Kararname'ye eklenmiştir.

375 sayılı KHK'nın ek 20'nci maddesinin 3'üncü fıkrası gereği de 2018/11608 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ile İl Özel İdareleri, Belediyeler ve Bağlı Kuruluşları İle Bunların Üyesi Olduğu Mahalli İdare Birliklerinin Personel Çalıştırılmasına Dayalı Hizmetlerinin Gördürülmesine İlişkin Usul ve Esaslar 28.04.2018 tarih ve 30405 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe girmiştir.

Usul ve Esaslar'ın

“Tanımlar” başlıklı 3'üncü maddesi;

“(1) Bu Usul ve Esasların uygulanmasında;

a) Destek personeli: İşçiler ve yöneticiler dışında kalan şirket personelini,

b) İdare: Şirketin sermayesinin yarısından fazlasına doğrudan doğruya veya dolaylı olarak, birlikte veya ayrı ayrı sahip olan il özel idaresi, belediye ve bağlı kuruluşları ile bunların üyesi olduğu mahalli idare birliklerini,

c) İşçi: Şirketlerde personel çalıştırılmasına dayalı hizmet alımı kapsamında idareye hizmet sunmak üzere iş sözleşmesine dayalı olarak çalışan kişiyi,

ç) Şirket: İl özel idareleri, belediyeler ve bağlı kuruluşları ile il özel idareleri ve belediyelerin üyesi olduğu mahalli idare birliklerinin doğrudan doğruya veya dolaylı olarak birlikte veya ayrı ayrı sermayesinin yarısından fazlasına sahip olduğu şirketi,

d) Şirket personeli: Yöneticiler, işçiler ve destek personelini,

e) Yönetici: Sevk ve idareye yetkili olan birim yöneticileri veya birimi temsile yetkili kişiler ile bu kişilerin üstü konumundaki şirket personelini,

İfade eder.”

“Personel Giderlerinin Toplam Giderler İçindeki Payına İlişkin Üst Sınır” başlıklı 5'inci maddesi;

“(1) İdarelerin, şirket personeli de dahil yıllık toplam personel giderleri, idarenin gerçekleşen en son yıl bütçe gelirleri toplamının her yıl, bir önceki yıla ilişkin olarak 4/1/1961 tarihli ve 213 sayılı Vergi Usul Kanununun mükerrer 298 inci maddesi uyarınca tespit ve ilan

*edilen yeniden değerlendirme oranında artırılması sonucu bulunacak miktarın yüzde kırkını aşamaz. Bu oran büyükşehir belediyelerinde yüzde otuz olarak uygulanır. Yıl içerisinde aylık ve ücretlerde beklenmedik bir artışın meydana gelmesi sonucunda personel giderlerinin söz konusu oranları aşması durumunda, cari yıl ve izleyen yıllarda personel giderleri bu oranların altına ininceye kadar idare şirketlerine yeni personel alımı yapılamaz.*

*(2) Doğrudan hizmet alım sözleşmesi kapsamında çalışan işçi sayısı, 375 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin geçici 24 üncü maddesine göre işçi statüsünde geçişe esas sözleşme kapsamında o iş için öngörülen işçi sayısını aşamaz. Ancak birinci fıkradaki oranın altında kalan idarelerin şirketleri; bu oranın aşılmaması kaydıyla, işten ayrılanların yerine ve iş artışının zorunlu olduğu durumlarda idarenin talebi üzerine yeni işçi alımı yapabilir. İdareler, belirlenen oranın aşılmaması kaydıyla personel çalıştırılmasına dayalı yeni hizmetlerini şirketlerine gördürebilir ve bu amaçla şirketler tarafından yeni işçi alımı yapılabilir.*

*(3) Birinci fıkrada belirlenen oranı aşan idareler tarafından İşçileri Bakanlığında izin alınmaksızın şirketlerine işçi alımı yapılamaz.*

*(4) İdare tarafından şirkete personel gideri için yapılacak aylık ödemelerin toplamı, hizmet alımı sözleşmesinde öngörülen işçi ücretleri esas alınarak hesaplanan;*

*a) Asgari İşçilik maliyeti,*

*b) Asgari işçilik maliyeti üzerinden hesaplanan %4 sözleşme giderleri ve genel giderler,*

*c) İşçilikle bağlantılı ayni giderler,*

*ç) Asgari işçilik maliyeti ve işçilikle bağlantılı ayni giderler toplamı üzerinden %7'ye kadar belirlenecek kâr*

*Dâhil işçilik giderleri toplamını aşamaz. İşçi ücretlerinin tespitinde asgari ücrette meydana gelen artışlar dikkate alınır. Asgari işçilik maliyeti, sözleşme giderleri ve genel giderler ile işçilikle bağlantılı ayni giderler ve kâr oranı, kamu ihale mevzuatı esas alınarak belirlenir.*

*(5) Şirketin toplam giderleri içinde, işçilere ilişkin personel giderlerinin tutarı dördüncü fıkra hükümlerine göre şirkete yapılan aylık personel ödemelerinin miktarını geçemez. Şirketin idareye sunduğu personel çalıştırılmasına dayalı hizmetleri dışındaki diğer faaliyetlerinde çalışan işçilere ilişkin giderler, bu tutarın tespitinde dikkate alınmaz.”*

Şeklinde düzenlenmiştir.

696 sayılı Kanun Hükmünde Kararname'nin 83'üncü maddesinde yapılan düzenleme ile 02.01.2018 tarihinden itibaren 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu'nun 62'nci maddesinin birinci fıkrası (e) bendi (1) numaralı alt bendinde sayılan kurum ve kuruluşların personel çalıştırılmasına dayalı hizmet alımı veya niteliği itibarıyla bu sonucu doğuracak şekilde alım yapması imkanı ortadan kaldırılmıştır. Aynı Kanun Hükmünde Kararname'nin 126'ncı maddesi ile 375 sayılı Kanun Hükmünde Kararnameye eklenen ek 20'nci madde ile de il özel idareleri, belediyeler ile bağlı kuruluşları ve bunların üyesi olduğu mahalli idare birliklerinin personel çalıştırılmasına dayalı hizmetleri 4734 sayılı Kamu İhale Kanununun 22'nci maddesindeki limit ve şartlar ile 62'nci maddesinin birinci fıkrasının (e) bendindeki sınırlamalara tabi olmaksızın doğrudan hizmet alımı suretiyle birlikte ya da ayrı ayrı sermayesinin yarısından fazlası bu idarelere ait ve halen bu kapsamda hizmet alımı yaptıkları mevcut şirketlerinden birine, bu nitelikte herhangi bir şirketleri bulunmaması durumunda münhasıran bu amaçla kuracakları şirketlere gördürebilecekleri hüküm altına alınmıştır. 375 sayılı KHK'nın ek 20'nci maddesi kapsamındaki şirketlerde işçilerin işe alımı, işçilere ilişkin personel giderlerinin toplam giderler içindeki payına ilişkin üst sınırlar, ilk defa işe alınacak işçilere ilişkin aranan şartlar ve belirlenen ölçütler, belirlenen ölçütlerin esas alınması suretiyle öngörülen yıllık sınırlamalar ve bu kapsamdaki alımlar ile harcamaların izlenmesine ilişkin usul ve esaslar da 2018/11608 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ile 28.04.2018 tarih ve 30405 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe girmiştir.

2018/11608 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ile yürürlüğe konulan İl Özel İdareleri, Belediyeler ve Bağlı Kuruluşları İle Bunların Üyesi Olduğu Mahalli İdare Birliklerinin Personel Çalıştırılmasına Dayalı Hizmetlerinin Gördürülmesine İlişkin Usul ve Esaslar'ın "*Tanımlar*" başlıklı 3'üncü maddesinde idare "*Şirketin sermayesinin yarısından fazlasına doğrudan doğruya veya dolaylı olarak, birlikte veya ayrı ayrı sahip olan il özel idaresi, belediye ve bağlı kuruluşları ile bunların üyesi olduğu mahalli idare birlikler*", işçi "*Şirketlerde personel çalıştırılmasına dayalı hizmet alımı kapsamında idareye hizmet sunmak üzere iş sözleşmesine dayalı olarak çalışan kişi*", yönetici "*Sevk ve idareye yetkili olan birim yöneticileri veya birimi temsile yetkili kişiler ile bu kişilerin üstü konumundaki şirket personeli*" ve destek personeli de "*İşçiler ve yöneticiler dışında kalan şirket personeli*" olarak tanımlanmıştır.

Usul ve Esaslar'ın "*Personel Giderlerinin Toplam Giderler İçindeki Payına İlişkin Üst Sınır*" başlıklı 5'inci maddesine göre idarelerin şirket personeli de dahil yıllık toplam personel

giderleri, idarenin gerçekleşen en son yıl bütçe gelirleri toplamının her yıl bir önceki yıla ilişkin olarak Vergi Usul Kanununun mükerrer 298'inci maddesi uyarınca tespit ve ilan edilen yeniden değerlendirme oranında artırılması sonucu bulunacak miktarın yüzde kırkını aşmayacak, yıl içerisinde aylık ve ücretlerde beklenmedik bir artışın meydana gelmesi sonucunda personel giderlerinin söz konusu oranları aşması durumunda, cari yıl ve izleyen yıllarda personel giderleri bu oranların altına ininceye kadar idare şirketlerine yeni personel alımı yapılamayacaktır. Yine doğrudan hizmet alım sözleşmesi kapsamında çalışan işçi sayısı 375 sayılı KHK'nın geçici 24'üncü maddesine göre işçi statüsünde geçişe esas sözleşme kapsamında o iş için öngörülen işçi sayısını aşmayacak, Usul ve Esaslar'ın 5'inci maddesinin 1'inci fıkrasındaki oranın altında kalan idarelerin şirketleri ise belirlenen oranın aşılması kaydıyla işten ayrılanların yerine ve iş artışının zorunlu olduğu durumlarda idarenin talebi üzerine yeni işçi alımı yapabileceklerdir. İdareler, belirlenen oranın aşılması kaydıyla personel çalıştırılmasına dayalı yeni hizmetlerini şirketlerine gödürebilecek ve bu amaçla şirketler tarafından yeni işçi alımı yapılabilecektir. Usul ve Esaslar'ın 5'inci maddesinin 1'inci fıkrasındaki oranı aşan idareler İçişleri Bakanlığından izin almaksızın şirketlerine işçi alımı yapamayacaklardır.

Yapılan incelemede 375 sayılı Kanun Hükmünde Kararname'nin Geçici 24'üncü maddesindeki düzenleme gereği, 04.12.2017 tarihi itibarıyla Foça Belediyesinde "Katı Atık Toplama, Park ve Bahçe Temizliği ile Genel Temizlik ve Hizmet İşlerinde Personel Çalıştırılmasına Dayalı Hizmet Alımı İşİ"ne ilişkin sözleşme kapsamında yüklenici tarafından çalıştırılan 83 personelin (şoför, işçi, genel temizlik personeli, fotoğrafçı, büro personeli, temizlik işçisi, operatör, elektrikçi, kaynakçı, engelli personel) aynı KHK'nın ek 20'nci maddesi kapsamındaki belediye şirketine işçi statüsünde istihdam edilmek üzere başvurduğu ve 01.04.2018 tarihi itibarıyla bahse konu personelin Bağ-Kent Sağ. Eğt. Kültür Sanat Sos. Hiz. Turz. İnş. Gıda Tarım Petrol Tic. ve San. Ltd. Şti.'de toplu olarak işe başlatıldığı görülmüştür. 375 sayılı KHK'nın ek 20'nci maddesindeki düzenleme gereği 01.04.2018 tarihinden itibaren belediyenin personel çalıştırılmasına dayalı hizmetleri, doğrudan hizmet alımı suretiyle belediyenin sermayesinin %100'üne sahip olduğu şirketine gödürülmekte olup işçi statüsünde işe başlatılan personel sayısında 31.12.2023 tarihine kadar çok önemli bir değişiklik olmamıştır. Yıllar itibarıyla şirkette istihdam edilen personel sayısı ve şirket personel giderleri aşağıdaki tablolarda gösterilmiştir.

**Tablo 10: Şirket Personel Sayıları**

Yıl	375 s. KHK Geç. Md. 24'e Göre İşçi Statüsünde Geçişe Esas Sözleşme Kapsamında İş İçin Öngörülen İşçi Sayısı	Doğrudan Hizmet Alım Sözleşmesi Kapsamında İstihdam Edilen İşçi Sayısı	Yönetici Personel Sayısı	Destek Personeli Sayısı		Şirkette İstihdam Edilen Toplam Personel Sayısı
				Şirkete Ait Tesis ve İşletmelerde İstihdam Edilen	Belediye Hizmetlerinde İstihdam Edilen	
2018	86	83	1	10	0	94
2019	86	81	1	10	41	133
2020	86	79	1	10	83	173
2021	86	79	1	10	107	197
2022	86	77	1	15	118	211
2023	86	76	1	17	139	233

**Tablo 11: Şirket Personel Giderleri**

Yıl	Şirketin Mali Tablolarında Açıklanan Toplam Gider Tutarı	Tüm Şirket Personeli	Yönetici Personel	İşçi Personel	Destek Personeli		Belediye Tarafından Şirkete Yapılan Yıllık Toplam Personel Gideri Ödemesi Tutarı
		Şirket Personel Gideri Toplam Tutarı	Yönetici Personel Gideri Toplam Tutarı	Doğrudan Hizmet Alım Sözleşmesi Kapsamında İstihdam Edilen İşçi Personel Gideri Toplam Tutarı	Şirkete Ait Tesis ve İşletmelerde İstihdam Edilen Destek Personeli Gideri Toplam Tutarı	Belediye Hizmetlerinde İstihdam Edilen Destek Personeli Gideri Toplam Tutarı	
2018	5.376.841,76	4.943.083,26	0,00	4.902.553,79	40.529,47	0,00	5.106.299,38
2019	11.143.902,46	9.543.741,07	136.932,36	6.925.411,84	495.554,40	1.985.842,47	7.764.079,23
2020	14.471.752,41	12.300.943,42	169.127,80	8.035.817,57	675.593,88	3.420.404,17	8.183.434,31
2021	21.043.616,35	18.468.351,73	209.060,90	9.776.702,28	883.434,99	7.599.153,56	10.328.159,77
2022	37.483.681,87	31.699.511,89	360.299,30	13.135.506,88	2.069.000,59	16.134.705,12	13.785.540,53
2023	92.757.528,66	77.576.715,37	818.965,40	28.959.208,63	5.158.358,18	42.640.183,16	27.810.413,68

Yukarıdaki ilk tabloda 31.12.2023 tarihi itibarıyla şirkette 1 yönetici, doğrudan hizmet alımı sözleşmesi kapsamında istihdam edilen 76 işçi ve 156 da destek personeli istihdam edildiği görülmektedir. Her ne kadar 01.04.2018 tarihinden 31.12.2023 tarihine kadar olan dönemde işçi statüsündeki personel sayısında önemli bir değişiklik olmamışsa da istihdam edilen destek personeli sayısı 10'dan 156'ya yükselmiştir. İkinci tabloda şirket personel giderlerinin seyri yer almakta olup yıllar itibarıyla personel sayısı ve ücretlerdeki artışlara paralel olarak personel giderlerinin de arttığı, özellikle son iki yıldaki artışların ciddi boyutlara

ulaştığı görülmektedir. İlk tabloda “Doğrudan Hizmet Alım Sözleşmesi Kapsamında İstihdam Edilen İşçi Sayısı” sütununda gösterilen işçi personelin giderleri belediye tarafından şirkete aylık hakedişlerle ödenmekte olup “Belediye Hizmetlerinde İstihdam Edilen Destek Personeli Sayısı” sütununda yer alan destek personelinin giderleri içinse belediye tarafından şirkete herhangi bir ödeme yapılmamaktadır. Bu durumun, şirketin mali tablolarında yıllar itibarıyla açıkladığı zararlarının sürekli olarak artmasına neden olduğu görülmüştür.

Foça Belediyesinin 2018 ila 2023 yıllarına ilişkin şirket personeli de dahil yıllık toplam personel giderleri 28.04.2018 tarih ve 30405 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanarak yürürlüğe giren 2018/11608 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ile İl Özel İdareleri, Belediyeler ve Bağlı Kuruluşları İle Bunların Üyesi Olduğu Mahalli İdare Birliklerinin Personel Çalıştırılmasına Dayalı Hizmetlerinin Gördürülmesine İlişkin Usul ve Esaslar’ın 5’inci maddesindeki düzenlemeler çerçevesinde değerlendirildiğinde, ilgili maddedeki üst sınırların 2018, 2019 ve 2020 yıllarında aşıldığı görülmüştür. Şirkete 2018 - 2023 yılları arasında destek personeli olarak 222 personelin alındığı, söz konusu personelden aynı dönemde ayrılanlar hariç tutulduğunda 31.12.2023 tarihi itibarıyla halen 156 personelin destek personeli olarak şirkette istihdam edildiği görülmektedir. Bu personelin 17’sinin şirkete ait tesis ve işletmelerde (tesis müdürü, garson, aşçı, büro işçisi, cankurtaran), 139’unun ise belediyede (beden işçisi, büro personeli, demirci, eğitmen, elektrikçi, fotoğrafçı, grafiker, hemşire, kepçe operatörü, mühendis, öğretmen, şoför, tamirci, tekniker, teknisyen, temizlik işçisi, veteriner hekim, hasta bakıcı, zabıta personeli) personel çalıştırılmasına dayalı hizmetler kapsamında çalıştırıldığı anlaşılmıştır.

Usul ve Esaslar’ın 5’inci maddesinin 2’nci fıkrasına göre, doğrudan hizmet alım sözleşmesi kapsamında çalışan işçi sayısı 375 sayılı KHK’nın geçici 24’üncü maddesine göre işçi statüsünde geçişe esas sözleşme kapsamında o iş için öngörülen işçi sayısını aşamayacaktır. Ancak bunun istisnaları da bulunmakta olup yine söz konusu 2’nci fıkraya göre şirket personeli de dahil yıllık toplam personel giderleri 1’inci fıkradaki sınırı aşmayan idarelerin şirketleri, işten ayrılanların yerine ve iş artışının zorunlu olduğu durumlarda idarenin talebi üzerine yeni işçi alımı yapabileceklerdir. Yine idareler, 1’inci fıkrada belirlenen oranın aşılmaması kaydıyla personel çalıştırılmasına dayalı yeni hizmetlerini şirketlerine gödürebilecek ve bu amaçla şirketler tarafından yeni işçi alımı yapılabilecektir. İstisna hükümlerinden anlaşılması gereken 2’nci fıkraya göre şirketlere yapılacak yeni alımların, yalnızca idarenin personel çalıştırılmasına dayalı hizmetleri için ve 2018 yılında işçi statüsünde geçişe esas sözleşme kapsamında geçirilen personelden ayrılanların yerine yapılabilecek olmasıdır. Ayrıca zorunlu iş artışı olması

durumunda idarenin talebi üzerine, kurumun personel çalıştırılmasına dayalı yeni hizmet ihtiyacının ortaya çıkması durumunda ise bu ihtiyacın giderilmesi amacıyla yeni işçi alımı yapılması mümkündür. 2'nci fıkradaki düzenlemede yeni işe alınacak personel için "işçi" tabiri kullanıldığından, bu personelin doğrudan hizmet alım sözleşmesi kapsamında idarenin personel çalıştırılmasına dayalı hizmetleri için alınması ve çalıştırılması gerekmektedir. Bu kapsama girmeyen destek personelinin (işçiler ve yöneticiler dışında kalan şirket personeli) idarede personel çalıştırılmasına dayalı hizmetler için çalıştırılması mümkün değildir.

Şirkette 2018-2023 yılları arasında destek personeli olarak işe başlatılan personelin büyük çoğunluğunun şirkete ait tesis ve işletmelerde istihdam edilmek üzere değil, belediyede personel çalıştırılmasına dayalı hizmetler kapsamında çalıştırılmak üzere işe alındığı anlaşılmaktadır. Destek personeli olarak işe alınan ve personel çalıştırılmasına dayalı hizmetler kapsamında çalıştırılan bahse konu personelin işçi statüsüyle doğrudan hizmet alım sözleşmesi kapsamına dahil edilmediği görülmüştür. Bu uygulamaların Usul ve Esaslar'ın yukarıdaki düzenlemelerine uygun olmadığı değerlendirilmektedir.

Şirket tarafından, bulgu konusu hususlarla ilgili çalışmaların başlatıldığı ve yeni işe alınan personelden belediye hizmetlerinde çalıştırılan ve doğrudan hizmet alım sözleşmesi kapsamında bulunmayan personelin sözleşme kapsamına alınmasının sağlanacağı ifade edilmiştir.

Ancak bahse konu personelin (2018 - 2023 yılları arasında destek personeli olarak işe alınan) doğrudan hizmet alım sözleşmesi kapsamına alınmadan önce Usul ve Esaslar'ın 5'inci maddesinin 2'nci fıkrasına göre işe başlatılıp başlatılmadıklarının tespit edilmesi, 2018 yılında işçi statüsünde geçişe esas sözleşme kapsamında geçirilen personelden ayrılanların yerine alınan personel dışında, söz konusu yıllarda zorunlu iş artışı olmuş ise bu kapsamda idarenin talebi üzerine işe alınan ya da belediyenin personel çalıştırılmasına dayalı yeni hizmet ihtiyacı ortaya çıkmış ise bu ihtiyacın giderilmesi amacıyla işe alınan personel sayılarının belirlenmesi ve sadece bu koşullara uygun olarak işe başlatılan personelin doğrudan hizmet alım sözleşmesi kapsamına alınması önerilir.



---

---

## **BULGU 5: Şirketin Yüksek Tutarda Sosyal Güvenlik Prim ve Vergi Borcunun Bulunması**

Şirketin yıllar itibarıyla personel giderlerinin artışına paralel olarak vergi ve sosyal güvenlik prim borçlarının da arttığı, faaliyet gelirleri göz önünde bulundurulduğunda borçların ödenme kabiliyetinin olmadığı görülmüştür.

6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu'nun "II - Tüzel kişiler" başlıklı 16'ncı maddesinin ilk fıkrasında "ticaret şirketleriyle, amacına varmak için ticari bir işletme işleten vakıflar, dernekler ve kendi kuruluş kanunları gereğince özel hukuk hükümlerine göre yönetilmek veya ticari şekilde işletilmek üzere Devlet, il özel idaresi, belediye ve köy ile diğer kamu tüzel kişileri tarafından kurulan kurum ve kuruluşların tacir sayılacağı" ifade edilmiş, Kanun'un "C) Tacir olmanın hükümleri" üst başlıklı 18'inci maddesinin 2'nci fıkrasında "Her tacirin, ticaretine ait bütün faaliyetlerinde basiretli bir iş adamı gibi hareket etmesi gerekir." denilmiştir.

Kanun'un yukarıdaki hükümleri gereği, ticaret şirketleri tacir vasfında olup her tacirin ticari faaliyetlerinde basiretli iş adamı gibi davranması gerekmektedir.

Basiret; görme, idrak etme, bir şeyin iç yüzüne vakıf olma, sezme anlamlarına gelen bir kelime olup, her tacir tüm ticarî faaliyetlerinde basiretli iş adamı gibi hareket etmek, tedbirli ve ileri görüşlü davranıp ticari iş ve işlemlerini ona göre yürütmek zorundadır. Buna göre tacir ülkenin içinde bulunduğu siyasi ve ekonomik konjonktürü, yerel ve genel piyasa durumunu, işletmenin mali yapısını, işgücü piyasasının genel niteliklerini, üretim, maliyetler ve satışlarla ilgili mevcut durumu ve beklentileri değerlendirerek karar almak durumundadır. Türk Ticaret Kanunu tacire objektif bir özen ölçüsünün gerçekleştirilmesi yükümlülüğünü yüklemektedir. Objektif özen yükümlülüğü tacirin, ticari hayat ve yaptığı işle ilgili yasal düzenlemeleri, ticari örf ve adeti ve işin gerekliliklerini vasat bir tacirden beklenen ölçüde bilme ve ona göre hareket etme yükümlülüğüdür.

Şirketin son beş yıla ilişkin mali tabloları incelendiğinde yıllık gelirlerine kıyasla vergi ve sosyal güvenlik prim borçlarının her geçen yıl bir önceki yıla göre daha yüksek tutar ve oranlarda yükseldiği, 31.12.2023 tarihi itibarıyla vergi borçlarının 7.576.740,45 TL'ye, sosyal güvenlik prim borçlarının ise işlemiş gecikme zamları hariç 40.292.290,93 TL'ye ulaştığı görülmektedir. Sosyal güvenlik prim borçlarının SGK'ya yapılan başvuru ile, 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanun'un 48'inci maddesine göre 28.11.2023 tarihinden itibaren geçerli olmak üzere 36 aylık bir ödeme planı çerçevesinde taksitlendirildiği

anlaşmıştır. 28.11.2023 tarihi itibarıyla ödenmemiş prim borçlarının 4.780.636,33 TL işlemiş gecikme zammı ve 36 aylık taksitlendirme süresi içerisinde ödenecek 24.450.310,45 TL tecil faizi de dahil edildiğinde, 2024 yılından itibaren 3 yıl içerisinde ödenmesi gereken birikmiş toplam prim borcunun 70 milyon TL'yi aşacağı öngörülmektedir. Aşağıdaki tabloda yıllar itibarıyla şirketin mali tablolarında açıkladığı vergi ve SGK prim borçları ile gider, gelir, kar/zarar rakamları yer almaktadır.

**Tablo 12: Şirket Vergi ve SGK Prim Borçları**

Yıl	Şirketin Mali Tablolarında Açıklanan Vergi Borcu Toplamı (TL)	Şirketin Mali Tablolarında Açıklanan SGK Borcu Toplamı (TL)	Toplam Borç (TL) (Vergi + SGK)	Şirketin Mali Tablolarında Açıklanan Toplam Geliri (TL)	Şirketin Mali Tablolarında Açıklanan Toplam Gider Tutarı (TL)	Diğer Faaliyetler ve Faaliyet Dışı Gelirler Toplamı Net Tutarı (Personel Hizmet Alımı Hakedişlerindeki Kaynaklanan Gelirler Dışındaki Net Gelir Toplamı Tutarı) (TL)	Mali Tablolarda Açıklanan Dönem Karı/Zararı (TL)	Borç Toplamının Şirket Gelirlerine Oranı (%)
2018	111.211,79	170.606,27	281.818,06	5.426.117,44	5.376.841,76	1.009.141,95	49.275,68	5,19
2019	152.937,02	1.676.079,59	1.829.016,61	9.500.069,59	11.143.902,46	1.812.862,44	1.643.832,87	19,25
2020	192.543,43	5.376.395,76	5.568.939,19	9.888.608,34	14.471.752,41	1.901.035,45	4.583.144,07	56,32
2021	165.829,47	10.893.833,89	11.059.663,36	14.051.625,86	21.043.616,35	5.675.696,58	6.991.990,49	78,71
2022	1.923.599,20	20.180.390,54	22.103.989,74	24.054.817,80	37.483.681,87	9.925.164,85	13.428.864,07	91,89
2023	7.576.740,45	40.292.290,93	47.869.031,38	41.864.707,93	92.757.528,66	14.328.657,80	50.892.820,73	114,34

Şirketin toplam personel sayısının yıllar itibarıyla artması ve özellikle son 3 (üç) yıllık dönemdeki yüksek enflasyon nedeniyle asgari ücrette yaşanan artışlar personel maaş ve ücretleri ile sosyal güvenlik prim giderlerinin oldukça yüksek rakamlara ulaşmasına neden olmuştur. Şirket son beş yıllık mali tablolarında zarar açıklamış, zarar rakamları da her geçen yıl artmıştır. Zararın en önemli kaynağının yüksek personel giderleri olduğu görülmektedir. Bünyesindeki sosyal tesis işletmelerinin büyüklük ve hacimlerinin Foça'nın nüfusu da dikkate alındığında nispeten küçük olması, faaliyet gelirlerinin yüksek oranda turizm sezonuna bağlı olması, turizm sezonunun güneydeki tatil beldelerine kıyasla daha kısa sürmesi, profesyonel bir yönetim anlayışına sahip olunmaması gibi nedenlerle şirketin mevcut personel yükünü kaldırması ve zarardan kurtulup kar açıklaması oldukça zor gözükmektedir. Her ne kadar sosyal güvenlik prim borçları 28.11.2023 tarihinden itibaren 36 ayda ödenmek üzere bir ödeme planına bağlanmışsa da şirketin mevcut personel durumu ve faaliyetlerinden elde ettiği gelirler göz

önünde bulundurulduğunda, ilave gelecek borçlar hariç taksitlendirme kapsamına alınan bu borçların bile ödenebilmesinin pek ihtimal dahilinde olmadığı görülmektedir.

Şirket tarafından, bulguda tespit edilen hususlara ilişkin olarak gerekli tedbirlerin alınacağı ifade edilmiştir.

Şirket personel politikasının profesyonel yönetim anlayışına ve Türk Ticaret Kanunu'nun tacirin basiretli iş adamı gibi davranma yükümlülüğüne uygun olmadığı, mevcut personel yüküyle şirket faaliyetlerinin de sürdürülebilir olmadığı, bu durumun sürekli olarak ilave sermaye ihtiyacını doğuracağı, bunun da Foça Belediyesi açısından sürdürülebilir olmadığı, bu nedenle şirketin faaliyet gelirlerini artırıcı, personel giderleri başta olmak üzere giderlerini azaltıcı yönde önlemlerin alınması gerektiği değerlendirilmektedir.

T.C. SAYIşTAY BAşKANLIğI  
06520 Balgat / ANKARA  
Tel: 0 312 295 30 00; Faks: 0 312 295 48 00  
e-posta: sayistay@sayistay.gov.tr  
<https://www.sayistay.gov.tr>